

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 28.08.2018 № 22-4

ВИСНОВОК
ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2018 РІК
У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ

Київ 2018

З М І С Т

I. Оцінка основних показників економічної діяльності.....	3
II. Доходи державного бюджету	8
III. Видатки державного бюджету та кредитування.....	16
IV. Фінансування державного бюджету та державний борг	27
V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети	35
Висновки	43
Пропозиції	44

Висновок про стан виконання закону про Державний бюджет України на 2018 рік у першому півріччі підготовлений Рахунковою палатою відповідно до вимог Бюджетного кодексу України і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету за перше півріччя 2018 року, поданого Державною казначейською службою України Рахунковій палаті листом від 03.08.2018 № 14-08/143-12727, звітних та інформаційно-аналітичних даних Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України, Національного банку України, а також окремих головних розпорядників бюджетних коштів.

I. ОЦІНКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. За оцінкою Рахункової палати, приріст реального валового внутрішнього продукту у січні – червні цього року становив 3,4 відс., що сприяло збільшенню доходів державного бюджету на 4,1 млрд гривень. Основними макроекономічними чинниками, що впливали на виконання державного бюджету, як і в попередні періоди, залишилися зростання імпорту товарів та цін, за рахунок чого доходи збільшилися, за оцінкою Рахункової палати, на 35,2 млрд гривень.

При затвердженні державного бюджету на 2018 рік враховано Основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку, схвалені постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 411 в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 906 (таблиця 1).

Таблиця 1

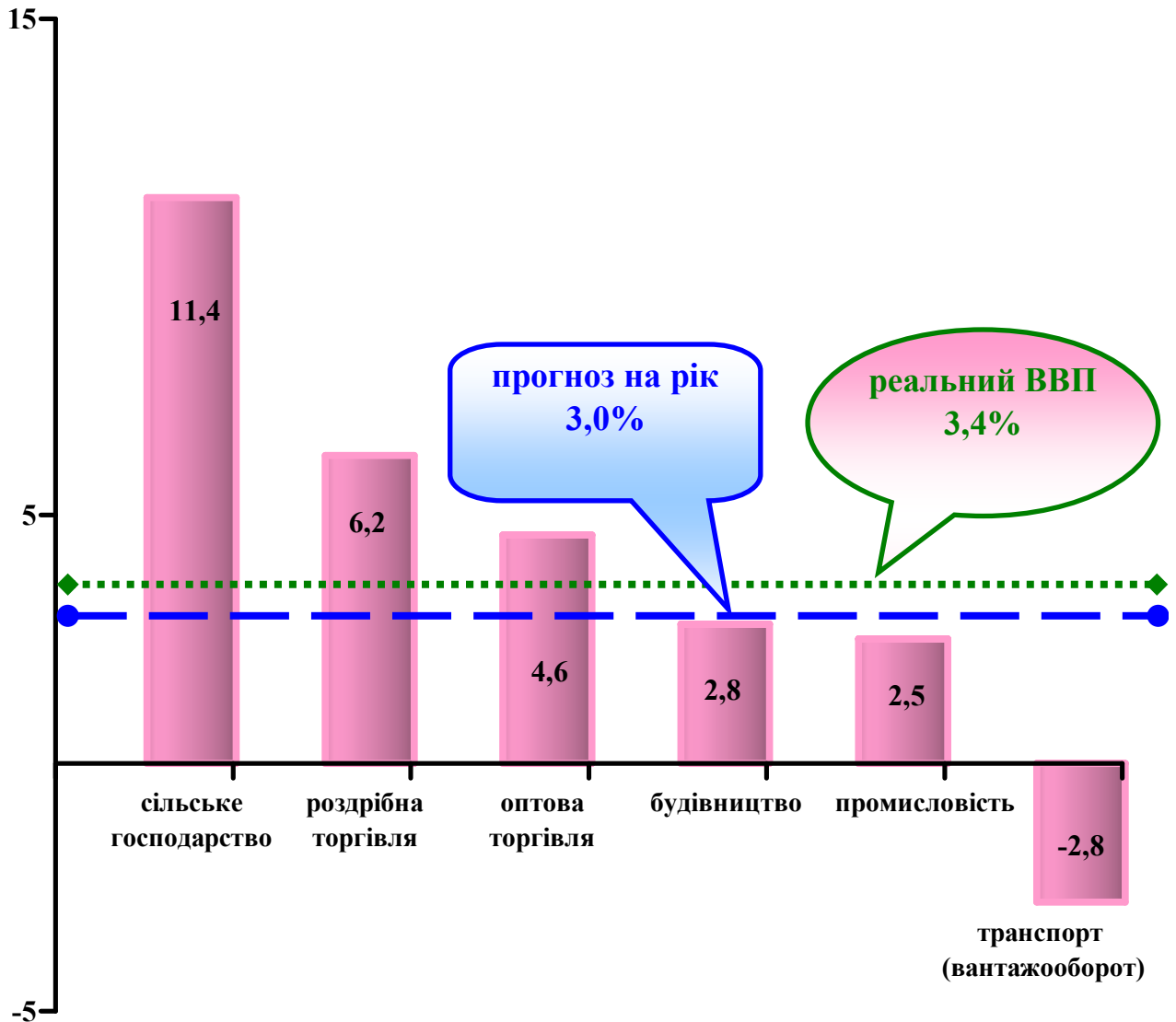
Основні прогностні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2018 рік

№ з/п	Показники	Враховано при затвердженні державного бюджету на 2018 рік	Січень – червень, фактично
1.	Валовий внутрішній продукт реальний, у відс. до відповідного періоду попереднього року	103,0	103,4*
2.	Індекс споживчих цін: у середньому до відповідного періоду попереднього року, відс. до грудня попереднього року, відс.	110,9 109,0	112,6 104,4
3.	Індекс цін виробників промислової продукції до грудня попереднього року, відс.	110,3	107,9
4.	Індекс реальної заробітної плати, у відс. до відповідного періоду попереднього року	109,6	112,0
5.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	-7 716	-3 806
6.	Експорт товарів і послуг, млн дол. США у відс. до відповідного періоду попереднього року	55 715 104,0	28 429 111,3
7.	Імпорт товарів та послуг, млн дол. США у відс. до відповідного періоду попереднього року	63 431 106,3	32 235 112,6

* За оцінкою Рахункової палати.

Динаміку виробництва у січні – червні цього року товарів (робіт, послуг) за окремими видами економічної діяльності наведено в діаграмі 1.

Діаграма 1. Приріст (зниження) виробництва за окремими видами економічної діяльності у січні – червні 2018 року (у відс. до відповідного періоду попереднього року)

Зростання виробництва сільськогосподарської продукції зумовлено збільшенням обсягів виробництва продукції рослинництва на 81,9 відс. за рахунок більш раннього, порівняно з 2017 роком, початку збору врожаю окремих сільськогосподарських культур. Так, станом на перше липня цього року зернові та зернобобові культури скошено й обмолочено на площі в 4,6 раза більшій, ніж на ту ж дату торік, при цьому врожайність цих культур з 1 га зібраної площі менша. Водночас скоротилися виробництво молока і реалізація на забій тварин у живій масі.

У промисловості переважало виробництво сировини і продукції з низьким ступенем переробки, яке суттєво залежало від мінливості кон'юнктури світових сировинних ринків. Зокрема, внаслідок сприятливої зовнішньоекономічної кон'юнктури на окремих сировинних ринках у січні – червні експорт товарів, порівняно з відповідним періодом 2017 року, зріс, за даними Національного банку України, на 11,7 відсотка. Найбільше зросли вартісні обсяги експорту чорних і кольорових металів та виробів з них, продукції хімічної промисловості, деревини і виробів з неї. В умовах відкритості вітчизняної економіки, монокультурності експорту (60,1 відс. товарного експорту становлять чорні метали, зернові й олійні культури, залізна руда та деревина) погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури сировинних ринків може негативно вплинути на сальдо торговельного балансу, курс гривні та темпи економічного зростання.

До зниження в січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, вантажообороту призвело скорочення обсягів перекачки і транзиту нафти та газу трубопровідним транспортом, а також перевезення залізницею зерна, вугілля, нафти і нафтопродуктів, цементу, деревини та будівельних матеріалів через дефіцит вагонів.

1.1.1. Зростання імпорту товарів у січні – червні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, за даними Національного банку України, на 14,0 відс. сприяло збільшенню доходів державного бюджету, за оцінкою Рахункової палати, на 16,7 млрд гривень.

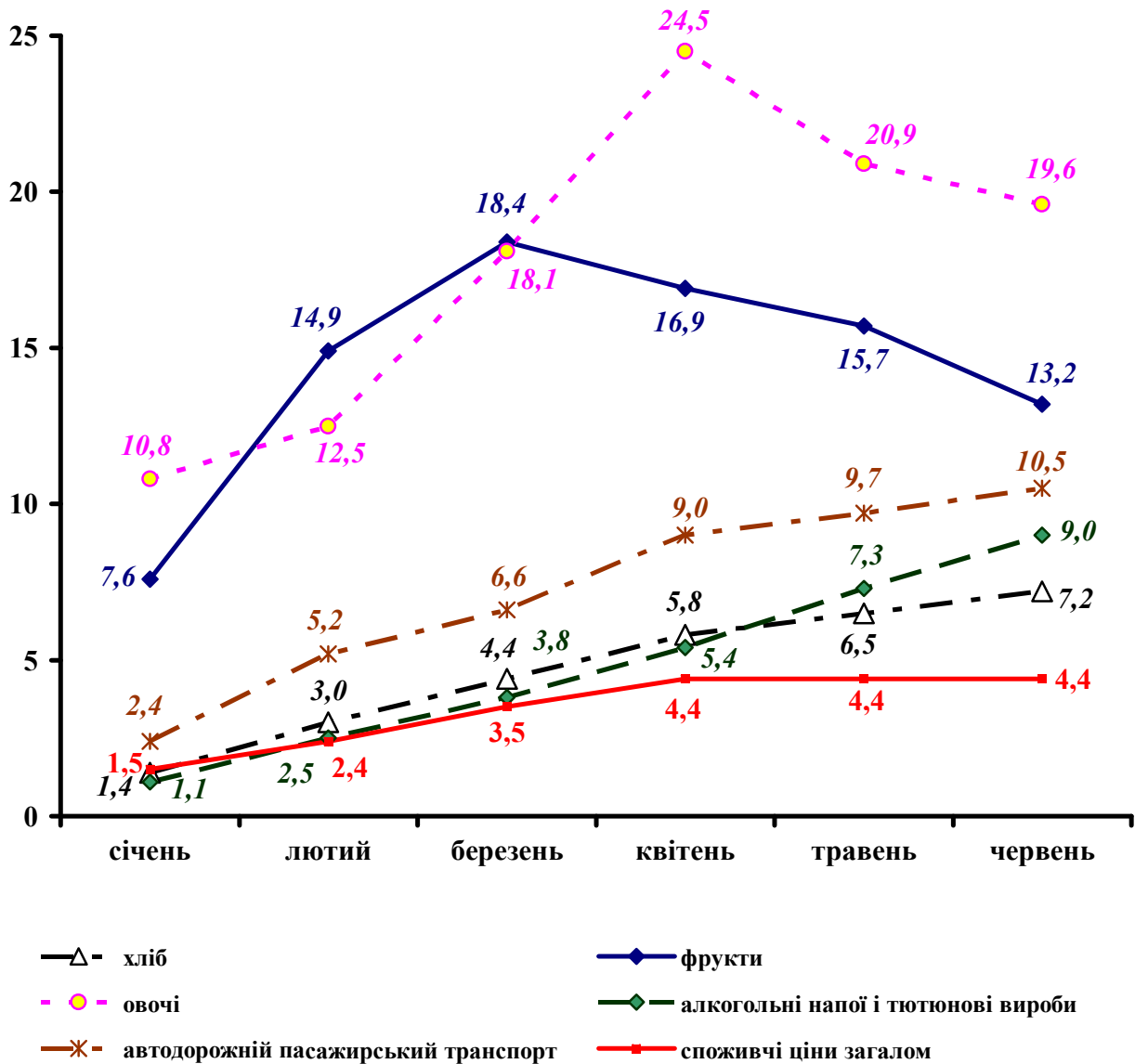
Найсуттєвіше зросли вартісні обсяги імпорту продукції машинобудування і хімічної промисловості, мінеральних продуктів, насамперед нафти та нафтопродуктів, вугілля, а також продовольчих товарів і сировини для їх виробництва. Найбільше імпортувалося товарів із Російської Федерації – збільшення, порівняно з січнем – червнем 2017 року, на 25,7 відс., що є найвищим приростом серед країн – основних торговельних партнерів України. Зокрема, за даними Державної фіскальної служби України, 62,9 відс. імпорту вугілля і 37,4 відс. нафтопродуктів надійшло з Росії.

1.1.2. За даними Державної служби статистики України, споживчі ціни у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 12,6 відс., а ціни виробників промислової продукції – на 17,7 відс., що збільшило доходи державного бюджету, за оцінкою Рахункової палати, на 18,5 млрд гривень.

Споживчі ціни в червні цього року до грудня попереднього року зросли на 4,4 відсотка. Враховуючи структуру грошових витрат домогосподарств, дві третини приросту становило, за оцінкою Рахункової палати, подорожчання

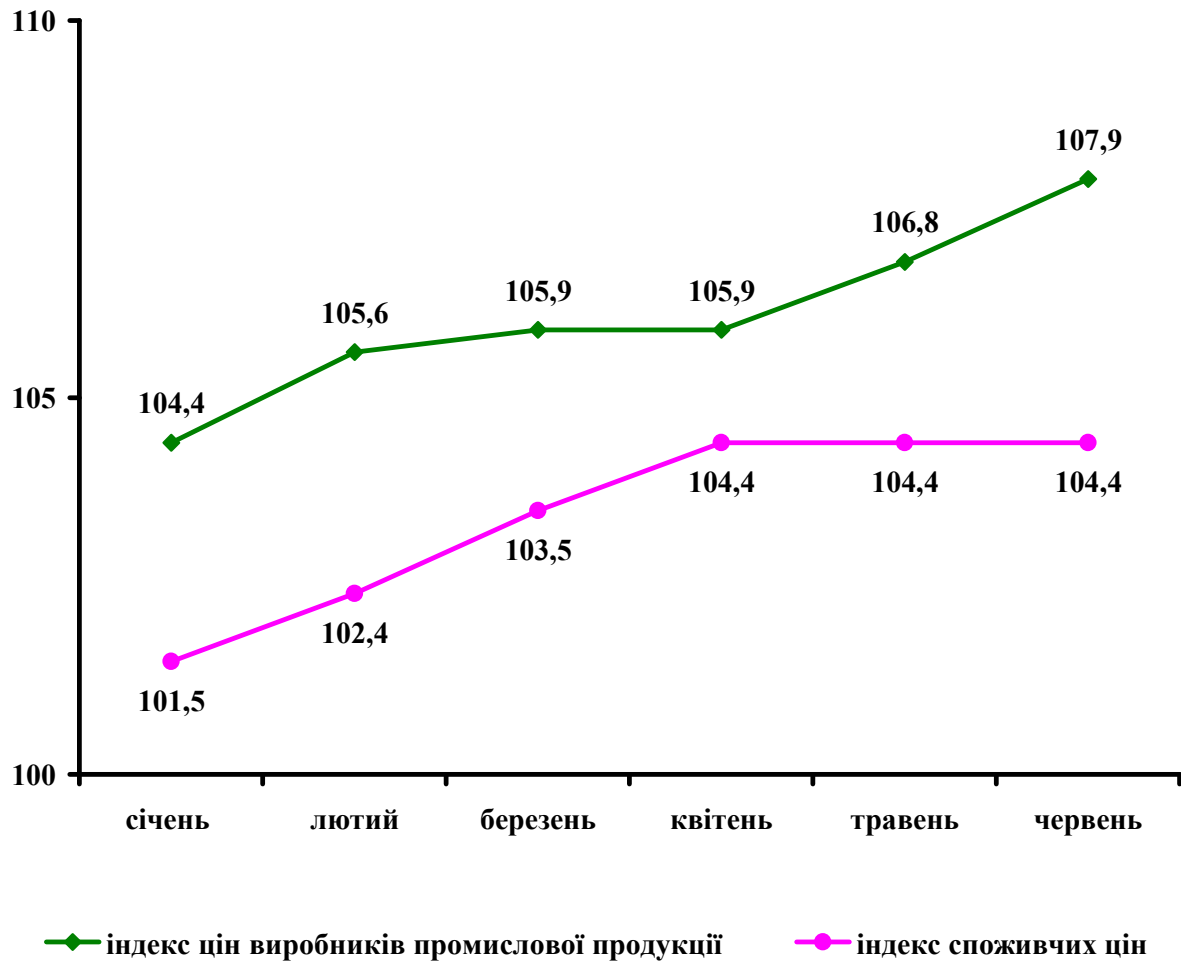
окремих продуктів харчування, у тому числі соціально значущих, а також алкогольних напоїв і тютюнових виробів, послуг автодорожнього пасажирського транспорту, фармацевтичної продукції і медичних товарів (діаграма 2).

Діаграма 2. Зміна споживчих цін на окремі товари і послуги у січні – червні 2018 року (у відсотках до грудня 2017 року)

Додаткові відкладені інфляційні очікування створило випереджаюче зростання цін виробників промислової продукції над споживчими цінами. У червні цього року до грудня попереднього року приріст цін виробників промислової продукції перевищив приріст споживчих цін у 1,8 раза (діаграма 3).

Діаграма 3. Індекси цін у січні – червні 2018 року
(у відсотках до грудня 2017 року)

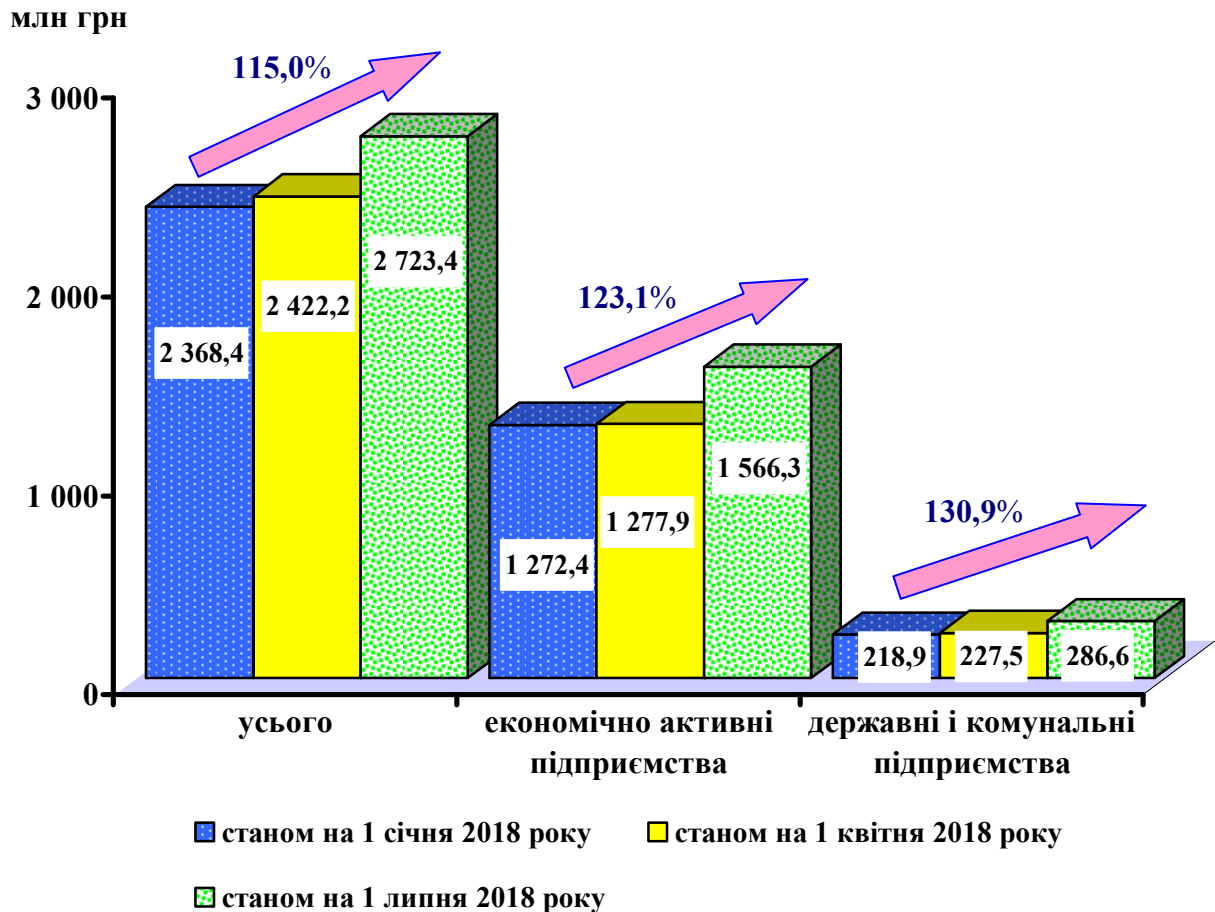
1.2. У січні – червні цього року чистий приплив прямих іноземних інвестицій, порівняно з відповідним періодом 2017 року, зменшився, що є ризиком недосягнення більш високих темпів зростання економіки у наступних періодах.

За даними Національного банку України, чистий приплив прямих іноземних інвестицій у січні – червні становив 1 млрд 181 млн дол. США, що менше, ніж у відповідному періоді попереднього року, на 28,6 відсотка. Більша частина інвестицій спрямована до банківського сектору за рахунок переоформлення боргу в статутний капітал. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій до інших секторів економіки, у тому числі реального, скоротився на 51,0 відсотка.

Водночас обсяг приватних грошових переказів із-за кордону у січні – травні 2018 року становив, за оцінкою Національного банку України, 4,5 млрд дол. США.

1.3. В умовах активізації виробництва заборгованість з виплати заробітної плати упродовж січня – червня 2018 року зростала і станом на початок липня набула найбільшого з 2010 року обсягу (діаграма 4).

Діаграма 4. Заборгованість із виплати заробітної плати

Більше половини заборгованості перед працівниками економічно активних підприємств виникло внаслідок невиконання виплати заробітної плати у січні – червні цього року.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. Доходи державного бюджету в першому півріччі цього року становили 449 млрд 6,2 млн грн, або 48,3 відс. плану на рік. Враховуючи невиконання плану доходів загального фонду на звітний період, а також те, що у 2018 році надходження коштів від Національного банку України становитимуть меншу суму, ніж визначено у законі про державний бюджет, ризик невиконання доходів державного бюджету за рік зростає.

Виконання доходів державного бюджету в січні – червні цього року наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Виконання доходів державного бюджету

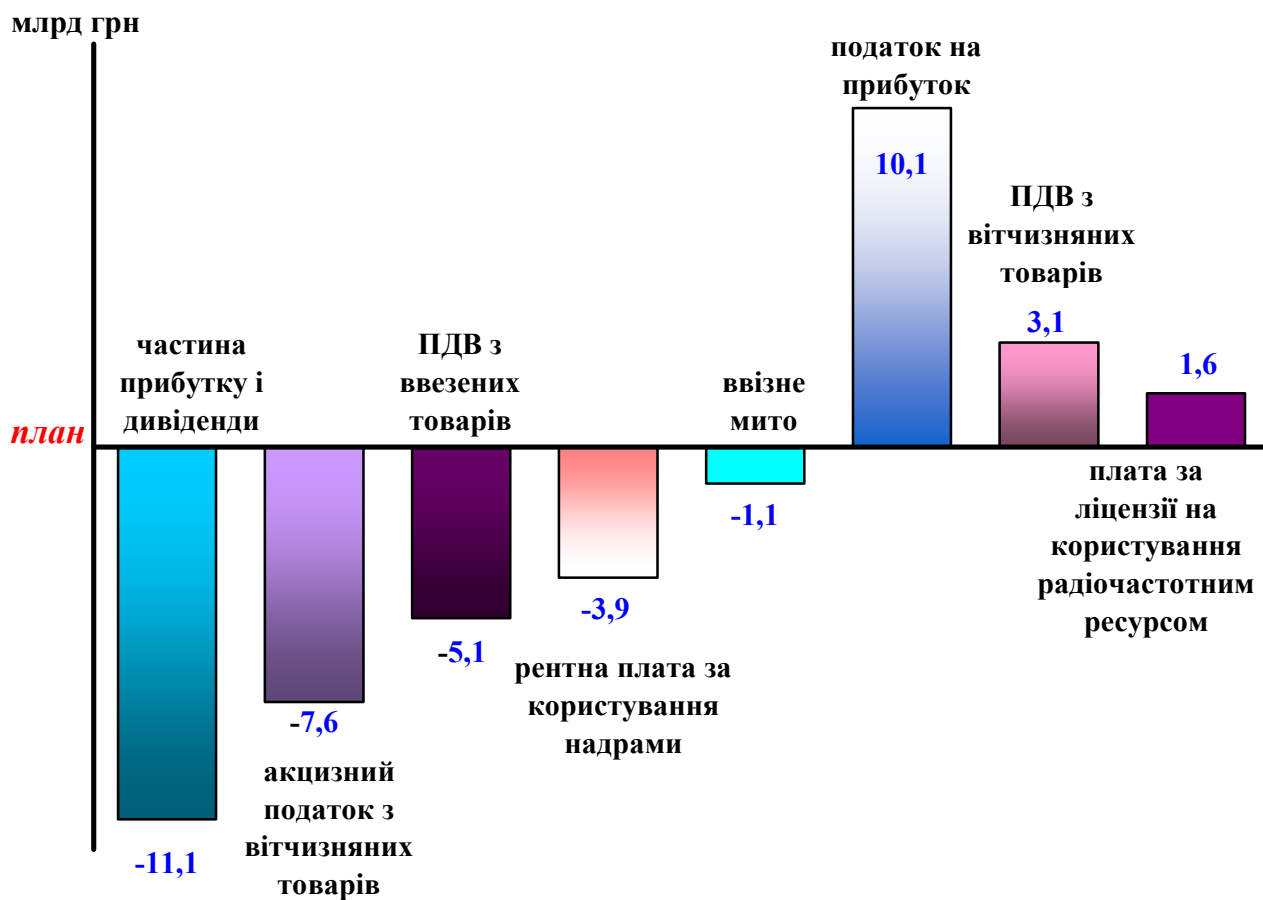
млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2018 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	929,0	449,0	48,3	424,3	409,4	96,5
	<i>з них:</i>						
1.	Податок та збір на доходи фізичних осіб	91,1	42,3	46,4	41,7	42,3	101,5
2.	Податок на прибуток підприємств	82,3	52,2	63,4	42,1	52,2	123,9
3.	Рентна плата за користування надрами	41,0	16,4	39,9	20,2	16,4	80,8
4.	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	78,1	28,6	36,6	33,3	25,7	77,3
5.	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	46,0	21,3	46,3	9,5	9,7	102,9
6.	Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	84,3	43,7	51,9	40,6	43,7	107,7
7.	Податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів	300,0	130,6	43,5	135,7	130,6	96,2
8.	Ввізне мито	28,0	11,6	41,5	11,3	10,2	90,7
9.	Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	36,3	18,8	51,8	29,9	18,8	62,9
10.	Кошти, що перераховуються Національним банком України	50,5	38,0	75,2	38,0	38,0	100,0
11.	Плата за видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України	6,5	8,0	123,0	6,4	8,0	125,2
12.	Власні надходження бюджетних установ	36,2	18,6	51,2	–	–	–

2.1.1. Плановий показник доходів загального фонду на звітний період не виконано на 14 млрд 875,2 млн грн, або 3,5 відс., що спричинено відхиленням фактичного за січень – червень 2018 року обмінного курсу гривні від прогнозного, врахованого у розрахунках доходів, і рішенням Кабінету Міністрів України про відтермінування надходжень до державного бюджету дивідендів від ПАТ НАК „Нафтогаз України”.

За окремими видами доходів загального фонду планові показники загалом не виконано на 30 млрд 164,3 млн грн, водночас перевиконання становило 17 млрд 74,6 млн грн (діаграма 5).

Діаграма 5. Стан виконання плану з окремих доходів загального фонду державного бюджету на перше півріччя 2018 року

Планові на 2018 рік показники бюджету, що обчислюються з використанням офіційного курсу гривні до долара США, визначалися з урахуванням середнього обмінного курсу 29,3 грн за дол. США, тоді як у січні – червні середній обмінний курс становив 26,7 грн за дол. США, внаслідок чого у звітному періоді до державного бюджету не надійшло, за оцінкою Рахункової палати, 14,0 млрд гривень. При цьому зростання імпорту у першому півріччі, порівняно з відповідним періодом попереднього року, перевищило прогнозне, враховане в розрахунках доходів державного бюджету, вдвічі.

Невиконання плану звітного періоду з надходжень частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань і дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, спричинено частковим перерахуванням дивідендів від ПАТ НАК „Нафтогаз України”. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 № 139 затверджено норматив відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами діяльності у 2017 році господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, – 75 відсотків. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 384-р

„Питання річних загальних зборів публічного акціонерного товариства „Національна акціонерна компанія „Нафтогаз України” на виплату дивідендів до державного бюджету спрямовано 30 відс. чистого прибутку, або 11 млрд 799,0 млн грн, а 45 відс. залишено нерозподіленими до прийняття окремого рішення. Кабінет Міністрів України розпорядженням від 26.07.2018 № 535-р „Питання діяльності публічного акціонерного товариства „Національна акціонерна компанія „Нафтогаз України” вирішив спрямувати нерозподілену частину чистого прибутку в сумі 17 млрд 698,6 млн грн на виплату дивідендів і визначив терміни їх перерахування до державного бюджету частинами до 25 грудня 2018 року.

Невиконання плану акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) спричинено зменшенням у звітному періоді, порівняно з відповідним періодом попереднього року, вдвічі обсягів реалізації на внутрішньому ринку тютюнових виробів.

План надходжень рентної плати за користування надрами не виконано, насамперед через невиконання плану в частині рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, що спричинено сплатою податкових зобов'язань у звітному періоді за рахунок зменшення переоплати на 01.01.2018 з цього платежу, яка утворилась внаслідок проведення у 2017 році клірингових розрахунків згідно з Порядком перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 № 20, що втратила чинність з 1 січня 2018 року.

Крім того, згідно з пунктом 33 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу України, із загального фонду державного бюджету до спеціальних фондів обласних бюджетів і бюджету м. Києва перераховано 50 відс. суми перевиконання загального обсягу щомісячних показників надходжень митних платежів у сумі 1 млрд 785,5 млн гривень.

За інформацією Міністерства фінансів України, план з податку на прибуток підприємств перевиконано насамперед за рахунок сплати у звітному періоді податку з прибутку, отриманого ПАТ „НАК „Нафтогаз України” у 2017 році, зокрема за результатами вирішення спірних питань за рішенням Стокгольмського суду.

Надходження податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування перевищили план, здебільшого за рахунок зростання цін у січні – червні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року.

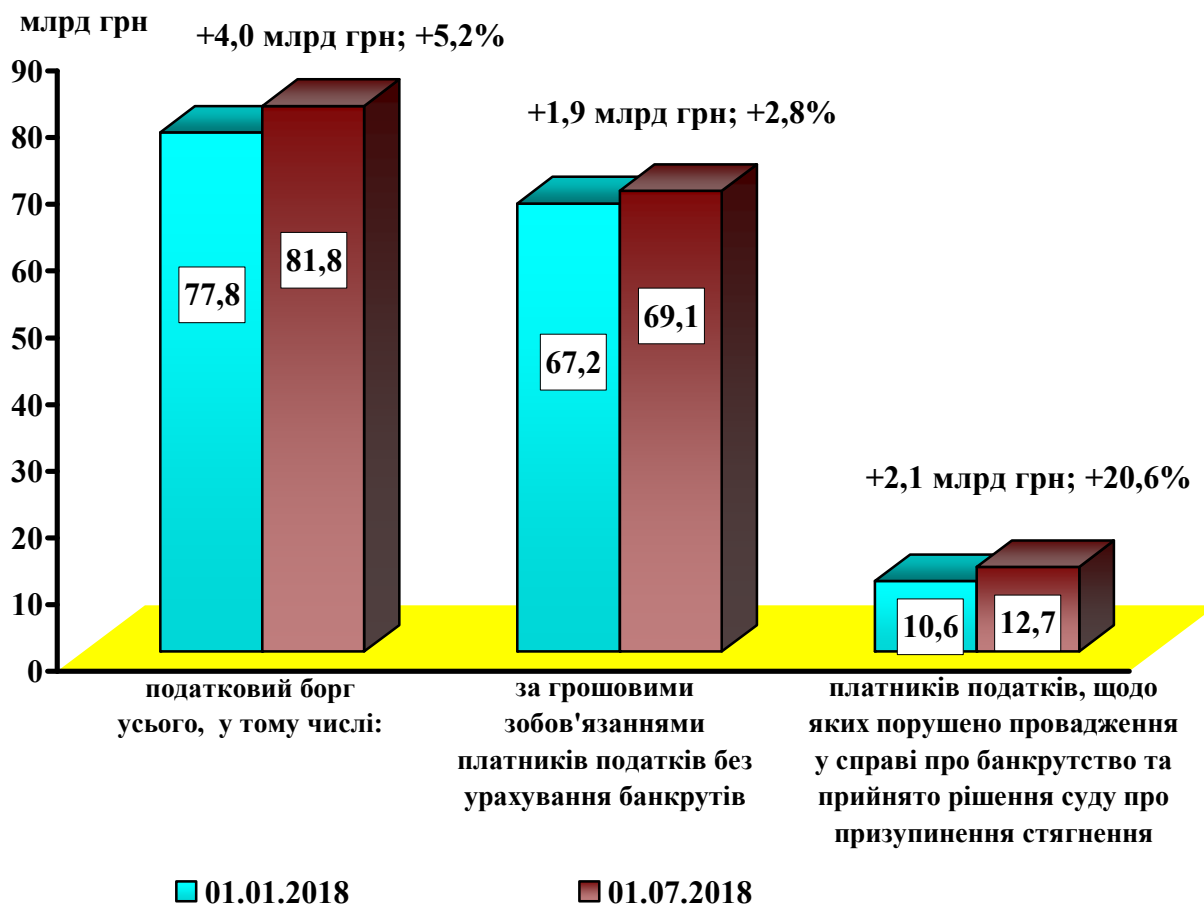
При цьому, за інформацією Державної фіскальної служби України, сума переоплати податків і зборів до державного бюджету з початку цього року скоротилася на 5 млрд 133,7 млн грн, або 13,5 відс., – до 32 млрд 869,1 млн грн, за рахунок надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків.

2.1.2. У цьому році надходження до державного бюджету коштів від Національного банку України мають бути на 5 млрд 935,0 млн грн менше, ніж визначено в законі про державний бюджет, що збільшує ризик невиконання доходів державного бюджету у 2018 році.

Відповідно до статті 15 Закону України від 07.12.2017 № 2246 „Про Державний бюджет України на 2018 рік” (далі – закон про державний бюджет) Національний банк України після підтвердження зовнішнім аудитом і затвердження Радою Національного банку України річної фінансової звітності та формування резервів перераховує до державного бюджету кошти на загальну суму не менш як 50 млрд 549,0 млн гривень. Згідно з даними консолідованої фінансової звітності за 2017 рік, сума коштів, що має бути перерахована до державного бюджету, становить 44 млрд 614,0 млн гривень. При цьому у статті 5¹ Закону України від 20.05.1999 № 679 „Про Національний банк України” встановлено, що Національний банк не має права перераховувати до державного бюджету суму частини прибутку до розподілу більшу, ніж визначену у підтвердженій зовнішнім аудитом річній фінансовій звітності, яка затверджена Радою Національного банку.

2.1.3. Податковий борг суб'єктів господарювання перед державним бюджетом з 1 січня 2018 року збільшився (діаграма 6).

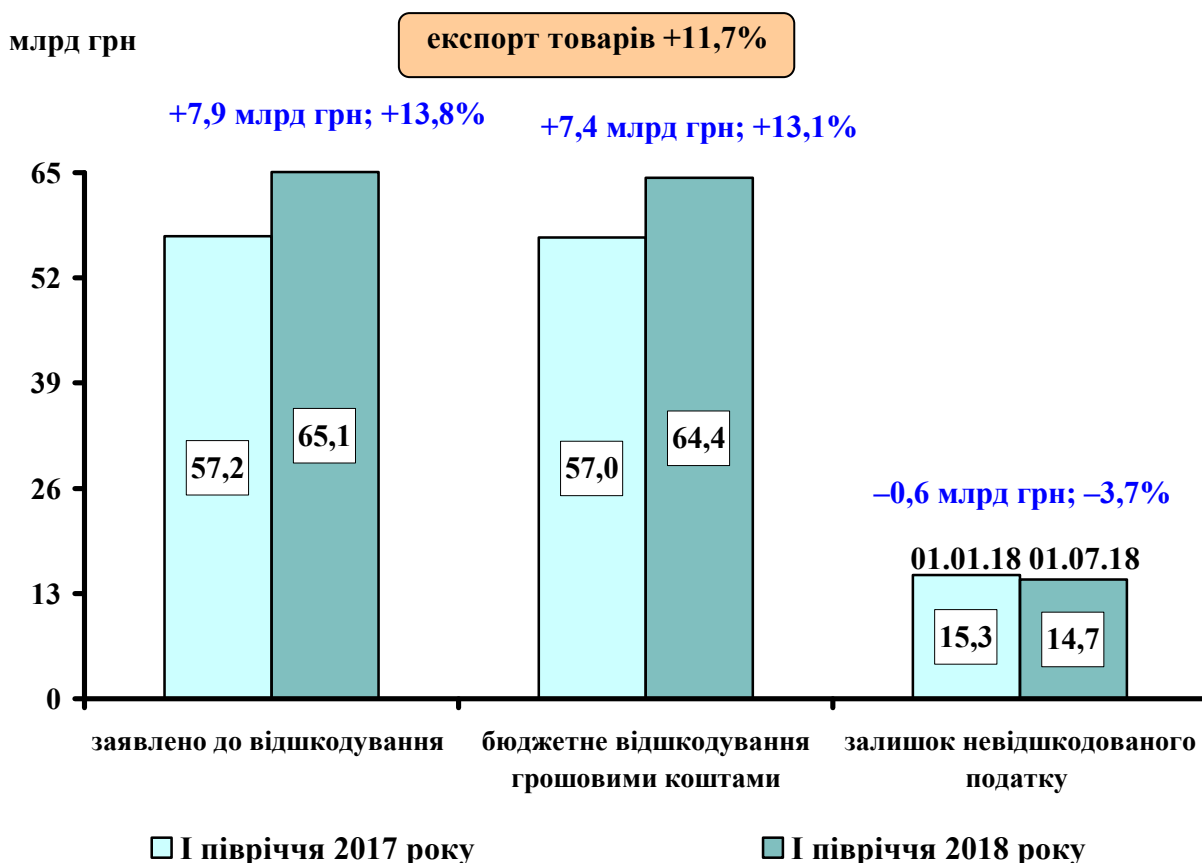
Діаграма 6. Стан податкового боргу у першому півріччі 2018 року

Обсяг чинних на 01.07.2018 розстрочень і відстрочень грошових зобов'язань (податкового боргу) зменшився з початку року на 566,9 млн грн, або 15,3 відс., – до 3 млрд 134,1 млн гривень. При цьому платникам податків у першому півріччі 2018 року списано 1 млрд 261,9 млн грн податкового боргу, що на 1 млрд 219,3 млн грн, або 49,1 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

2.1.4. Залишки невідшкодованого податку на додану вартість платникам зменшилися протягом звітного періоду на 3,7 відс. (діаграма 7). Водночас невирішеною залишається проблема відшкодування податку на додану вартість за заявами платників про повернення, поданими до 1 лютого 2016 року.

Діаграма 7. Відшкодування податку на додану вартість

Відповідно до пункту 56 підрозділу 2 „Особливості справляння податку на додану вартість” розділу XX „Перехідні положення” Податкового кодексу України, до 1 лютого 2017 року Державна фіскальна служба України сформувала Тимчасовий реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування, поданих до 1 лютого 2016 року, за якими станом на 1 січня 2017 року суми податку на додану вартість не відшкодовані з бюджету. Невідшкодований на 1 липня 2018 року податок на додану вартість за заявами з цього реєстру становив 4,6 млрд грн, з яких 3,2 млрд грн оскаржуються. При цьому за

результатами оскарження на 1 липня 2018 року підтверджено і має бути відшкодовано платникам податку на додану вартість 1,3 млрд гривень.

2.2. У першому півріччі, порівняно з відповідним періодом попереднього року, доходи державного бюджету збільшилися на 54 млрд 96,5 млн грн, або 13,7 відс., зокрема внаслідок зростання цін, надходження коштів від Національного банку України, обсягів імпорту, надходжень плати за ліцензування при запровадженні 4G зв'язку, прибутку прибуткових підприємств, середньомісячної заробітної плати (діаграма 8).

Діаграма 8. Чинники зростання доходів державного бюджету в першому півріччі 2018 року

Зростання доходів державного бюджету у звітному періоді є меншим запланованого на 2018 рік (17,1 відсотка). При цьому доходи загального фонду збільшилися на 70 млрд 741,5 млн грн, або 20,9 відс., спеціального – зменшилися на 16 млрд 645,0 млн грн, або 29,6 відсотка.

Податок на прибуток підприємств у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшився на 20 млрд 554,9 млн грн, або 64,9 відс., при зростанні прибутку прибуткових підприємств за 2017 рік, порівняно з попереднім роком, на 36,2 відсотка.

Надходження коштів, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, у

звітному періоді на 18,0 млрд грн, або 90,0 відс., більші, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Зростання у січні – червні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, цін виробників промислової продукції на 17,7 відс., споживчих цін – на 12,6 відс. сприяло збільшенню надходжень податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) без урахування бюджетного відшкодування на 17 млрд 843,4 млн грн, або 19,8 відсотка.

За оцінкою Рахункової палати, внаслідок зростання імпорту товарів у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 14,0 відс., надходження податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів зросли на 15,8 млрд грн, ввізного мита – на 0,7 млрд грн, акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) – на 0,2 млрд гривень.

Проведення конкурсу на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології „Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ” зумовило збільшення у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, надходжень плати за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій на 7 млрд 864,1 млн грн, або в 79 разів.

За рахунок збільшення у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, середньомісячної заробітної плати на 26,2 відс., надходження податку і збору на доходи фізичних осіб зросли, за оцінкою Рахункової палати, на 7,5 млрд гривень.

Девальвація середнього за січень – червень офіційного курсу гривні до євро, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 12,0 відс., забезпечила, за оцінкою Рахункової палати, збільшення надходжень акцизного податку, ставки якого на деякі товари встановлено в цій валюті, на 2,7 млрд гривень.

Водночас конфісковані кошти і кошти, отримані від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення, у звітному періоді становили 0,1 млн грн, (у січні – червні 2017 року – 29 млрд 667,3 млн грн), що спричинило зменшення доходів спеціального фонду загалом.

Надходження рентної плати за користування надрами у звітному періоді зменшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 7 млрд 50,7 млн грн, або 30,1 відс., що спричинено, зокрема, наявністю станом на 01.01.2018 переоплати рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, яка з початку року зменшилась на 4 млрд 151,1 млн гривень.

Крім того, надходження акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) знизилися у першому півріччі, порівняно з

відповідним періодом попереднього року, на 2 млрд 128,3 млн грн, або 6,9 відс., за рахунок зменшення акцизного податку на тютюн і тютюнові вироби на 3 млрд 235,8 млн грн, або 17,7 відсотка. За умови підвищення на 29,7 відс. специфічних ставок акцизного податку на тютюн і тютюнові вироби відповідно до Закону України від 07.12.2017 № 2245 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році”, надходження податку з цього виду виробленої в Україні підакцизної продукції зменшилися внаслідок скорочення реалізації тютюнових виробів (натуральних обсягів) на внутрішньому ринку на 49,5 відсотка.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

3.1. Видатки державного бюджету в першому півріччі цього року проведені в сумі 458 млрд 902,5 млн грн, або 45,6 відс. плану на рік. При цьому Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України і головні розпорядники бюджетних коштів не забезпечили належної організації бюджетного процесу.

Виконання державного бюджету в частині видатків наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Виконання державного бюджету в частині видатків

млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2018 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	1 006,6	458,9	45,6	465,8	424,7	91,2
	<i>з них:</i>						
1.	Загальнодержавні функції (без коштів, що передаються до місцевих бюджетів)	182,5	76,2	41,7	81,0	71,8	88,6
	<i>зокрема, обслуговування боргу</i>	<i>130,2</i>	<i>55,4</i>	<i>42,5</i>	<i>60,8</i>	<i>55,4</i>	<i>91,1</i>
2.	Оборона	89,7	37,5	41,8	37,7	35,6	94,5
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	112,8	47,7	42,3	49,4	43,0	87,1
4.	Економічна діяльність	75,7	18,6	24,5	16,8	9,2	54,6
5.	Охорона навколишнього природного середовища	5,4	1,5	27,2	1,6	1,3	78,6
6.	Охорона здоров'я	23,9	5,3	22,3	8,9	4,5	50,6
7.	Духовний і фізичний розвиток	10,4	3,5	33,4	4,8	3,4	70,6
8.	Освіта	44,7	21,6	48,3	16,3	14,5	88,8
9.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	151,2	77,3	51,1	78,7	77,1	98,0
10.	Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	309,9	169,8	54,8	170,6	164,3	96,4

3.1.1. Кабінет Міністрів України не забезпечив виконання власного рішення щодо затвердження порядків використання коштів державного бюджету за окремими бюджетними програмами, що завадило проведенню видатків на суму 3 млрд 441,3 млн гривень.

Кабінетом Міністрів України відповідно до частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України розпорядженням від 17.01.2018 № 32-р „Про перелік бюджетних програм, порядки використання коштів державного бюджету за якими визначаються у 2018 році Кабінетом Міністрів України” визначено перелік із 42 бюджетних програм, за якими порядки використання коштів у 2018 році затверджуються Кабінетом Міністрів України, однак станом на 01.07.2018 виконання цього розпорядження не забезпечено. Як наслідок, за:

- 17 бюджетними програмами не затверджено або затверджено з недотриманням терміну, визначеного у частині восьмій статті 20 Бюджетного кодексу України, паспорти бюджетних програм, відповідно, не проведено заплановані на перше півріччя 2018 року видатки в сумі 2 млрд 620,3 млн грн, у тому числі за 5 бюджетними програмами – у зв’язку з незатвердженням порядків використання коштів; 9 – внаслідок зволікання із затвердженням порядків; 3 – через тривале узгодження розподілу коштів за напрямками (об’єктами);

- 4 бюджетними програмами не надавалися трансферти місцевим бюджетам у сумі 821,0 млн гривень.

Крім того, Кабінет Міністрів України станом на 01.07.2018 не забезпечив затвердження порядків використання коштів за 2 бюджетними програмами, видатки за якими на січень – червень не планувалися.

3.1.2. У звітному періоді 14 головних розпорядників бюджетних коштів, за наявності порядків і розподілів коштів за напрямками (заходами, об’єктами), не виконали вимоги частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу України щодо розроблення і затвердження впродовж 45 днів із дня набуття чинності законом про державний бюджет спільно з Міністерством фінансів України паспортів бюджетних програм. У результаті, в січні – червні не розпочато проведення видатків і надання кредитів за 19 бюджетними програмами на суму 1 млрд 514,7 млн гривень.

Зокрема, станом на 01.07.2018 не затверджено паспортів бюджетних програм за:

- 5 бюджетними програмами Міністерства аграрної політики та продовольства України;

- 3 бюджетними програмами Міністерства внутрішніх справ України;

- 2 бюджетними програмами Міністерства охорони здоров’я України; Міністерства екології та природних ресурсів України; Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства

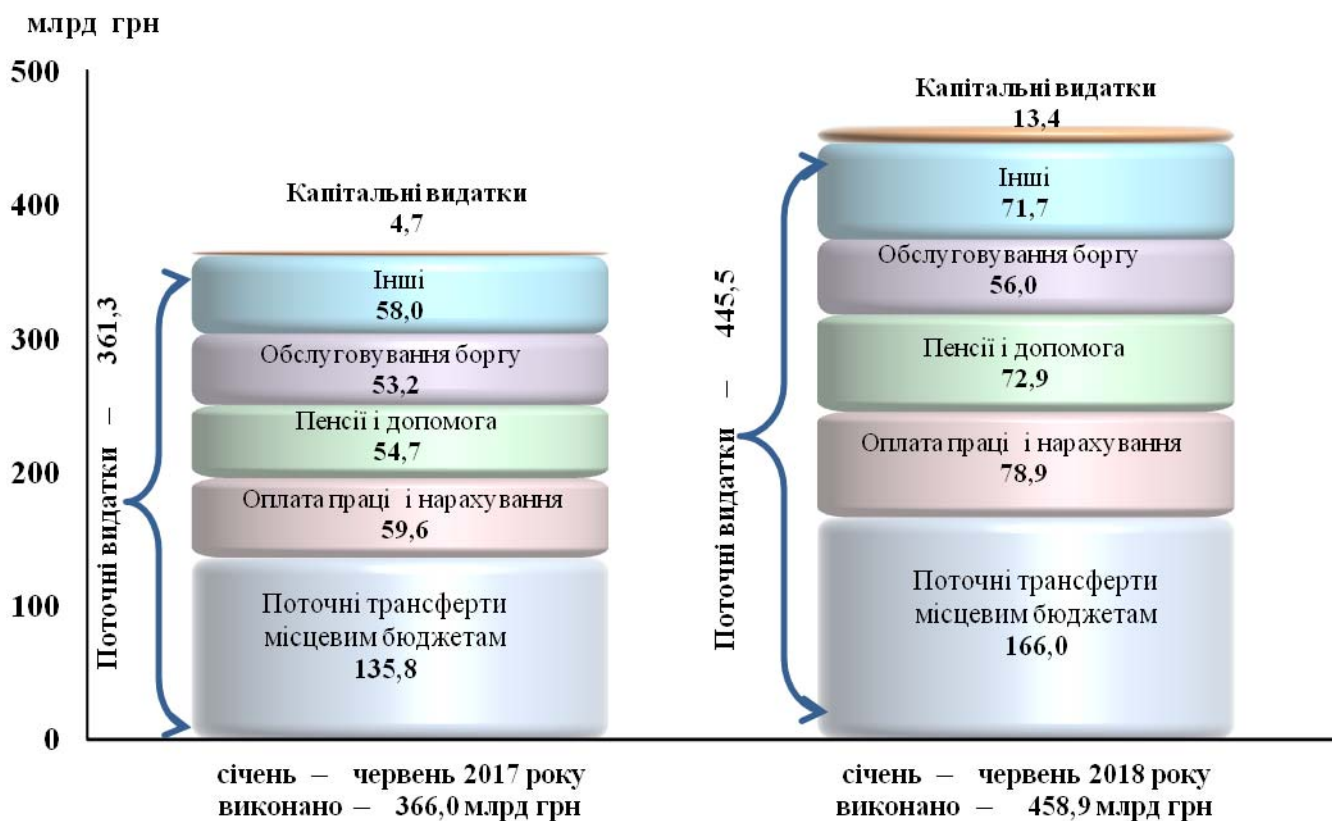
України; Міністерства інфраструктури України; Державного космічного агентства України.

За інформацією головних розпорядників бюджетних коштів, отриманою на запит Рахункової палати, незатвердження у встановлений у Бюджетному кодексі України строк паспортів бюджетних програм спричинено, зокрема:

- відсутністю нормативно-правового забезпечення для виконання бюджетних програм – 11 паспортів;
- зволіканням з прийняттям відомчих рішень, необхідних для проведення видатків – 7;
- нерозробленням проекту паспорта для реалізації заходів щодо підвищення обороноздатності і безпеки держави – один.

3.1.3. Видатки державного бюджету у першому півріччі, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 92 млрд 867,8 млн грн, або 25,4 відс. (діаграма 9). Третину зростання капітальних видатків спричинено проведенням операцій з передачі на баланс обласних державних адміністрацій балансової вартості автомобільних доріг загального користування місцевого значення.

Діаграма 9. Видатки державного бюджету за економічною класифікацією

Поточні видатки збільшилися на 23,3 відс. за рахунок зростання видатків на пільги і житлові субсидії населенню, заробітну плату і пенсійне забезпечення.

Капітальні видатки зросли в 2,9 раза. За інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті Державного агентства автомобільних доріг України, офіційних веб-сайтах і в пояснювальних записках до фінансової і бюджетної звітності обласних державних адміністрацій, збільшення капітальних видатків на 3 млрд 21,2 млн грн при загальному їх зростанні на 8 млрд 753,6 млн грн, спричинено передачею з 01.01.2018 службами автомобільних доріг на баланс Волинської, Черкаської, Сумської та Миколаївської обласних державних адміністрацій балансової вартості автомобільних доріг загального користування місцевого значення. Крім того, у 2018 році запроваджено нову субвенцію на будівництво, реконструкцію і ремонт автомобільних доріг.

3.2. У січні – червні 2018 року план видатків загального фонду не виконано на 41 млрд 99,3 млн грн, або 8,8 відс., що спричинено, зокрема, зволіканням з розподілом коштів за напрямками (об'єктами) та початком закупівель і відміною процедур закупівель.

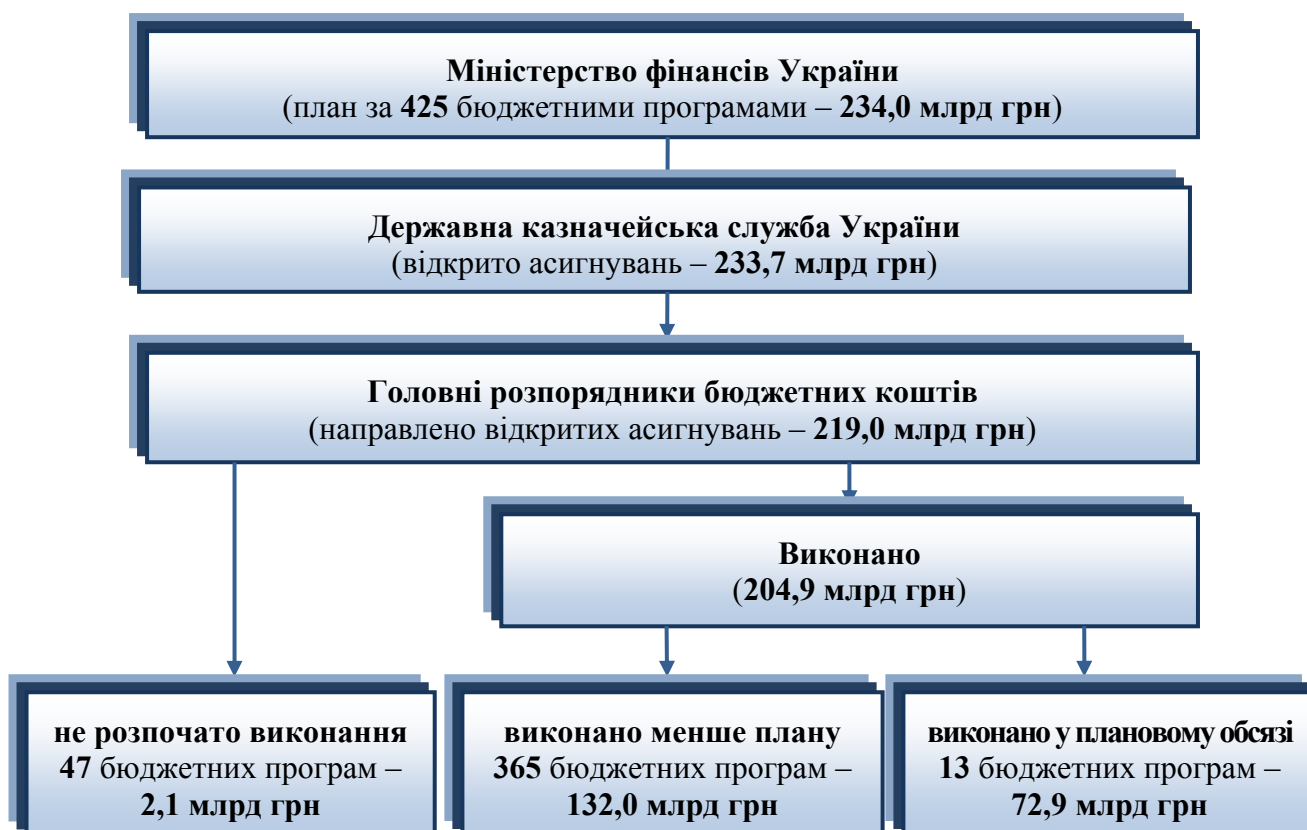
Відкриті Державною казначейською службою України і розподілені головними розпорядниками бюджетних коштів асигнування (без урахування міжбюджетних трансфертів, обслуговування боргу і резервного фонду) не використано в сумі 14 млрд 157,8 млн грн, з яких найбільше за бюджетними програмами Міністерства внутрішніх справ України – 14,6 відс., Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (загальнодержавні видатки та кредитування) – 10,8 відс., Міністерства освіти і науки України – 10,7 відс. (схема).

Крім того, проведенню видатків у запланованих обсягах завадила неналежна організація процедур закупівель. Проведеними Рахунковою палатою у січні – червні 2018 року аудитами виявлено системні порушення вимог Закону України від 25.12.2015 № 922 „Про публічні закупівлі”. Зокрема, розпорядники й одержувачі бюджетних коштів здійснювали поділ предмета закупівель на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів; вносили до тендерних пропозицій умови, які обмежували коло учасників торгів; визначали переможцем торгів учасника, пропозиція якого не відповідала умовам тендерної документації. Такі порушення виявлені, зокрема, при використанні коштів у:

- Міністерстві оборони України – на будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України;
- Вищому господарському суду України – на здійснення правосуддя;
- Департаменті патрульної поліції – на забезпечення діяльності підрозділів, установ та закладів Національної поліції України;

- Державному підприємстві „Центр Державного земельного кадастру” – на управління у сфері використання й охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними;
- Державній установі „Управління збірних команд та забезпечення спортивних заходів” – на підготовку резерву та складу національних команд і забезпечення їх участі у міжнародних змаганнях.

**Схема. Проведення видатків загального фонду державного бюджету
у січні – червні 2018 року**

У січні – червні 2018 року Кабінет Міністрів України прийняв рішення щодо виділення коштів з резервного фонду державного бюджету в сумі 300,9 млн грн, або 20,1 відс. затвердженого на рік обсягу. На виконання цих рішень Державна казначейська служба України відкрила головним розпорядникам бюджетних коштів асигнування на суму 181,0 млн грн, або 100,0 відс. плану на січень – червень. При цьому Міністерство енергетики та вугільної промисловості України не розподілило 65,6 млн грн, або 36,2 відс. загального обсягу відкритих Державною казначейською службою України асигнувань.

Розподілені головними розпорядниками бюджетних коштів асигнування не використано за двома бюджетними програмами на здійснення першочергових невідкладних заходів, пов'язаних із:

- запобіганням виникненню надзвичайної ситуації у зв'язку із затопленням шахт Первомайсько-Стаханівського вугледобувного регіону Луганської області на суму 12,7 млн грн, або 19,4 відс. направлених відкритих асигнувань (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 265-р);
- проведенням аварійно-відновних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, що склалася 15 – 17 грудня 2017 року на території Закарпатської області, – 10,2 млн грн, або 93,5 відс. направлених відкритих асигнувань (розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 271-р).

3.3. Видатки спеціального фонду проведено в сумі 34 млрд 192,6 млн грн, або 34,9 відс. плану на рік. Зволікання Кабінетом Міністрів України з прийняттям рішень, необхідних для проведення видатків, неповне використання залишків коштів і невиконання плану окремих доходів завадили виконанню 50 із 54 бюджетних програм, запланованих відповідно до визначених у статті 14 закону про державний бюджет напрямів використання коштів спеціального фонду.

У законі про державний бюджет видатки спеціального фонду затверджено в сумі 83 млрд 233,5 млн гривень. Упродовж січня – червня розпорядники бюджетних коштів вносили зміни до спеціального фонду кошторисів бюджетних установ. У результаті обсяг бюджетних асигнувань спеціального фонду збільшено на 14 млрд 871,9 млн грн, або 17,9 відс., – до 98 млрд 105,4 млн гривень.

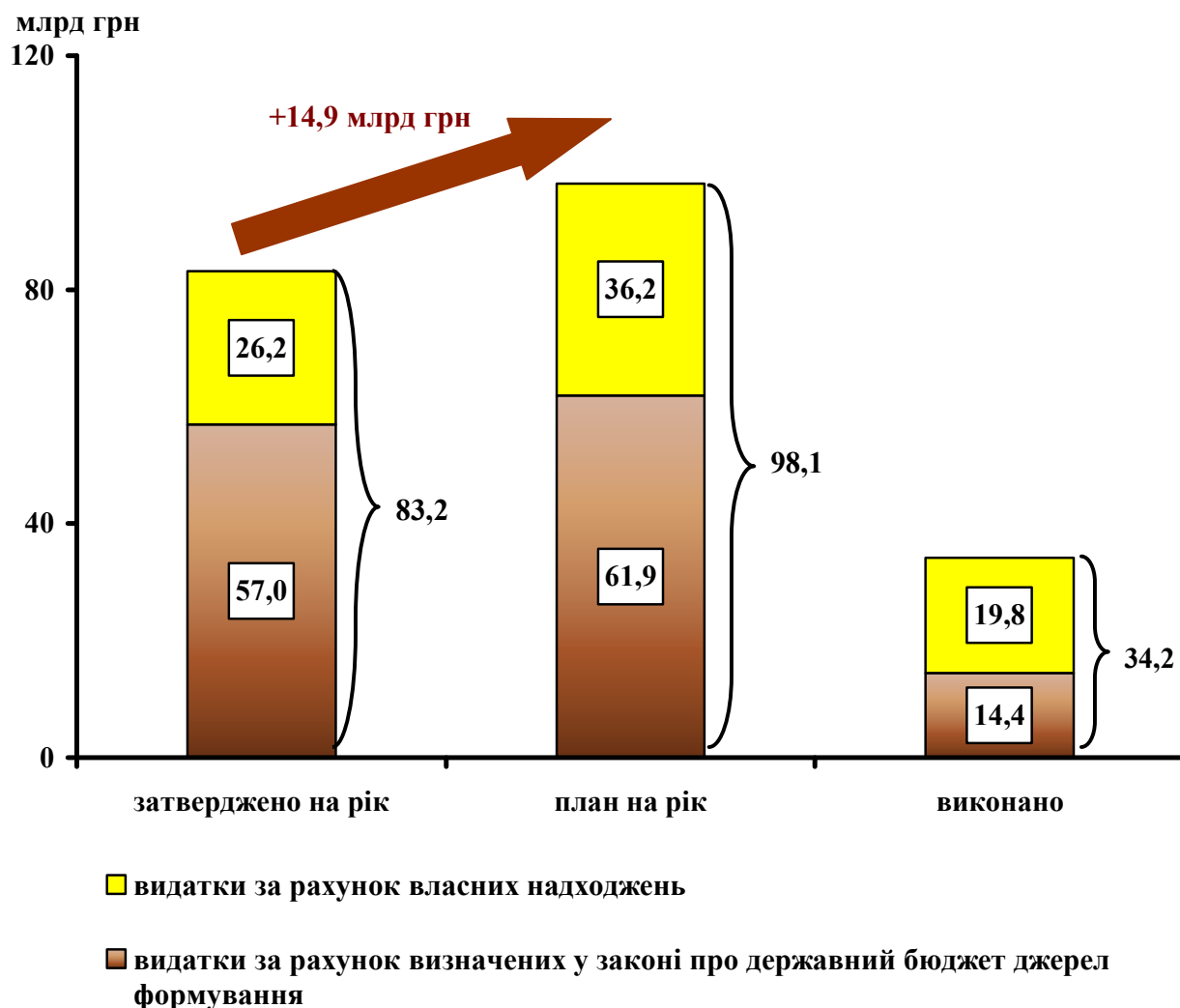
Як встановлено проведеними Рахунковою палатою аудитами, окремі розпорядники бюджетних коштів при плануванні доходів і видатків спеціального фонду кошторису не дотримувалися вимог пункту 17 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228. Зокрема, виявлено випадки неврахування фактичного виконання плану надходжень за останній звітний рік, очікуваного виконання за період, що передує плановому, у:

- виконавців науково-дослідних робіт у сфері природоохоронної діяльності, зокрема науково-дослідній установі „Український науково-дослідний інститут екологічних проблем”;
- розпорядників бюджетних коштів, зокрема у Херсонському обласному управлінні водних ресурсів, Дунайському та Південно-Бузькому басейнових управліннях водних ресурсів, Управлінні Північно-Кримського каналу;
- підпорядкованому Міністерству соціальної політики України Спеціалізованому клінічному санаторію „Перемога” для ветеранів війни та інвалідів.

Видатки спеціального фонду здійснено за рахунок:

- джерел формування спеціального фонду, визначених у Бюджетному кодексі України і статтях 11, 12 та 13 закону про державний бюджет, – 42,2 відс.;
- власних надходжень бюджетних установ – 57,8 відс. (діаграма 10).

**Діаграма 10. Видатки спеціального фонду
у січні – червні 2018 року**

3.3.1. Збільшуються ризики невиконання бюджетних програм спеціального фонду, зокрема на підвищення обороноздатності і безпеки держави, здійснення яких заплановано за рахунок конфіскованих коштів і коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення.

Відповідно до пунктів 22 – 25 статті 14 закону про державний бюджет залишок конфіскованих у 2017 році коштів і коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення (далі – конфісковані кошти),

розподілено між 7 бюджетними програмами в сумі 3 млрд 904,6 млн грн, з якої 50,2 відс., згідно з помісячним розписом спеціального фонду державного бюджету, передбачалося використати у січні – червні.

За інформацією Державної казначейської служби України, отриманою на запит Рахункової палати, на відкритому в Казначействі рахунку станом на 01.01.2018 залишок конфіскованих коштів становив 4 млрд 139,4 млн гривень.

Крім того, станом на 01.01.2018 на валютному рахунку в АТ „Ощадбанк” обліковувався залишок конфіскованих коштів у сумі 268,8 млн дол. США, гривневий еквівалент яких на початок року становив 7 млрд 544,7 млн грн (рисунок).

Рисунок. Використання у січні – червні 2018 року залишку конфіскованих у 2017 році коштів та коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов’язаного з корупцією правопорушення

Кабінет Міністрів України відповідно до вимог статті 34 закону про державний бюджет, за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, мав затвердити обсяги і порядок використання нерозподіленого залишку конфіскованих коштів на підвищення обороноздатності та безпеки держави; інвестиційні програми і проекти регіонального розвитку; інфраструктуру об’єднаних територіальних громад; систему охорони здоров’я у сільській місцевості; соціальну, трудову та професійну реабілітацію інвалідів; забезпечення житлом громадян; забезпечення населення у сільській місцевості якісною питною водою.

Станом на 01.07.2018 Кабінетом Міністрів України відповідних рішень не прийнято.

За рахунок надходження у січні – червні 2018 року конфіскованих коштів заплановано видатки за 5 бюджетними програмами в сумі 1 млрд 930,0 млн грн, з якої для Державного фонду регіонального розвитку – 57,0 відс.; на покращення стану автомобільних доріг – 24,9 відс.; на створення єдиної авіаційної системи цивільного захисту – 18,1 відсотка. Однак план цих доходів спеціального фонду не виконано, відповідні видатки за бюджетними програмами Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державного агентства автомобільних доріг України, Міністерства внутрішніх справ України не проводилися.

3.3.2. Зволікання Кабінетом Міністрів України з прийняттям рішень, необхідних для проведення видатків, завадило використанню наявних ресурсів спеціального фонду за окремими бюджетними програмами.

За наявності надходжень від реалізації матеріальних цінностей державного резерву і розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву в сумі 409,3 млн грн, або 133,0 відс. плану на рік, за двома бюджетними програмами Міністерства економічного розвитку і торгівлі України видатки за рахунок цих джерел проведено в сумі 34,8 млн грн, або 11,3 відс. плану на рік і 11,5 відс. передбаченого у помісячному розписі на січень – червень обсягу. При цьому на накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву спрямовано 0,2 млн грн при плані звітного періоду 268,1 млн гривень. За інформацією Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, отриманою на запит Рахункової палати, Кабінет Міністрів України план освіження матеріальних цінностей державного резерву на 2018 рік затвердив лише 10.05.2018.

До державного фонду розвитку водного господарства, утвореного відповідно до статті 24⁴ Бюджетного кодексу України у спеціальному фонді державного бюджету, надійшло рентної плати за спеціальне використання води в сумі 81,8 млн грн, або 32,8 відс. плану на рік. За рахунок цього джерела для Державного агентства водних ресурсів України у січні – червні планувалися видатки за трьома бюджетними програмами Міністерства екології та природних ресурсів України в сумі 112,3 млн гривень. Однак використання коштів фонду не розпочато, оскільки Кабінет Міністрів України затвердив необхідні для реалізації цих бюджетних програм порядки використання коштів постановою від 23.05.2018 № 401 „Деякі питання використання коштів у сфері управління водними ресурсами”, яка набула чинності 31.05.2018. При цьому, за інформацією Міністерства екології та природних ресурсів України, отриманою на запит Рахункової палати, Державне агентство водних ресурсів України направило проект відповідного рішення на погодження з Міністерством фінансів України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України 16.03.2018, Міністерством юстиції України – 30.03.2018.

Погоджені цими органами виконавчої влади проекти порядків використання коштів направлені Кабінету Міністрів України 19.04.2018. Унаслідок зволікання з прийняттям порядків використання коштів за бюджетними програмами розподіл коштів за заходами здійснено Державним агентством водних ресурсів України 04.06.2018.

3.4. Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зросла. Майже половина наявної на кінець звітного періоду кредиторської заборгованості є простроченою. Неналежне супроводження виконавцями бюджетних програм договорів під час їх реалізації та зволікання з проведенням претензійно-позовної роботи призвело до списання у січні – червні 2018 року дебіторської заборгованості в сумі 17,6 млн гривень.

Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зросла на 547,3 млн грн, або 27,4 відс., – до 2 млрд 545,9 млн грн, з якої прострочена – 49,2 відсотка.

При цьому за окремими бюджетними програмами видатки на погашення заборгованості не планувалися, що створює ризики виникнення судових спорів і додаткових видатків з державного бюджету для сплати штрафних санкцій, зокрема Національній академії медичних наук України – 142,7 млн грн за будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт та придбання обладнання для об'єктів, що відносяться до сфери її управління; Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – 120,7 млн грн за будівництво систем централізованого водовідведення; Міністерству аграрної політики та продовольства України – 85,0 млн грн за будівництво оптових ринків сільськогосподарської продукції.

Дебіторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками зменшилася на 1 млрд 58,0 млн грн – до 20 млрд 79,0 млн грн, з якої прострочена – 2 млрд 246,0 млн грн, або 11,2 відсотка.

Зокрема, списано заборгованість за бюджетними програмами:

- Чернівецької обласної державної адміністрації – 8,6 млн грн за надані капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям);
- Національній академії наук України – 1,3 млн грн за здійснення капітального ремонту об'єктів, що відносяться до сфери її управління;
- Національній поліції України – 0,9 млн грн за капітальними видатками, що спрямовувалися на придбання (будівництво) житла для військовослужбовців.

3.5. Низький рівень вибірки коштів, отриманих від іноземних кредиторів, а також неповернення до спеціального фонду раніше

наданих кредитів призвели до невиконання запланованих на січень – червень цього року бюджетних програм з кредитування.

Повернення кредитів до державного бюджету у січні – червні планувалося за 12 бюджетними програмами, а здійснено за 10 в сумі 3 млрд 124,2 млн грн, або 42,6 відс. плану на рік. При цьому за 4 бюджетними програмами Міністерства аграрної політики та продовольства України повернуто кредитів у сумі 3,4 млн грн, або 0,8 відс. плану на січень – червень.

Надання кредитів планувалося за 17 бюджетними програмами, а проведено за 11 в сумі 2 млрд 946,2 млн грн, або 20,8 відс. плану на рік. Для впровадження інвестиційних проектів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою до спеціального фонду від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, у помісячному розписі спеціального фонду державного бюджету на січень – червень передбачалося надання кредитів за 12 бюджетними програмами у сумі 7 млрд 761,6 млн гривень. Надано кредитів за 7 бюджетними програмами в сумі 2 млрд 335,6 млн грн, або 19,1 відс. плану на рік і 30,1 відс. плану на січень – червень. Вибірку коштів для реалізації більшості проектів не розпочато або проведено незадовільно. За інформацією Міністерства фінансів України, отриманою на запит Рахункової палати, за окремими проектами затримувалося внесення змін до фінансових угод, контрактів і проектної документації; не завершено відбору проектів і підрядних організацій; не проведено остаточної оцінки фінансового стану кінцевих бенефіціарів. У результаті не надано кредитів для реалізації проектів з:

- будівництва високовольтної повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС – Київська – 1 млрд 124,5 млн грн;
- реконструкції трансформаторних підстанцій східної частини України – 211,2 млн грн;
- розвитку муніципальної інфраструктури – 124,8 млн грн;
- реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення магістрального газопроводу Уренгой-Помари-Ужгород – 81,1 млн грн;
- розвитку міського пасажирського транспорту в містах України – 30,0 млн гривень.

Крім того, не надавалися кредити за бюджетними програмами спеціального фонду внаслідок невиконання плану відповідних надходжень від повернення кредитів, зокрема на формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, а також закупівлю матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників у сумі 332,9 млн грн, фермерським господарствам – 43,1 млн гривень.

3.6. У січні – червні 2018 року зросла заборгованість за наданими з єдиного казначейського рахунка коштами для покриття тимчасових касових розривів Пенсійного фонду України на виплату пенсій і допомоги.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 8 „Про затвердження бюджету Пенсійного фонду України на 2018 рік” доходи Пенсійного фонду, з урахуванням залишку коштів, затверджено в сумі 353 млрд 628,6 млн грн, з якої кошти державного бюджету на фінансове забезпечення виплат пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та покриття дефіциту коштів Фонду – 139 млрд 313,4 млн гривень. Передбачено, що частка коштів державного бюджету у доходах Фонду становитиме 39,4 відс., тоді як фактично за підсумками 2017 року – 45,5 відсотка.

У першому півріччі 2018 року з державного бюджету для Пенсійного фонду України за бюджетною програмою Міністерства соціальної політики України перераховано коштів у сумі 72 млрд 347,2 млн грн, або 100 відс. плану звітного періоду. Частка цих коштів у загальній сумі отриманих Фондом у січні – червні доходів становила 42,6 відсотка.

За інформацією Державної казначейської служби України, отриманою на запит Рахункової палати, у січні – лютому і квітні – червні Пенсійному фонду України надавалися позики з єдиного казначейського рахунка на покриття тимчасових касових розривів для виплати пенсій і допомоги у сумі 45 млрд 377,1 млн грн, з якої не повернуто 6 млрд 469,8 млн грн, або 14,3 відсотка. У результаті заборгованість Фонду за наданими з єдиного казначейського рахунка коштами з початку року зросла до 54 млрд 519,8 млн грн, з якої 48 млрд 50,0 млн грн, або 88,1 відс., – заборгованість 2007 – 2014 років.

IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

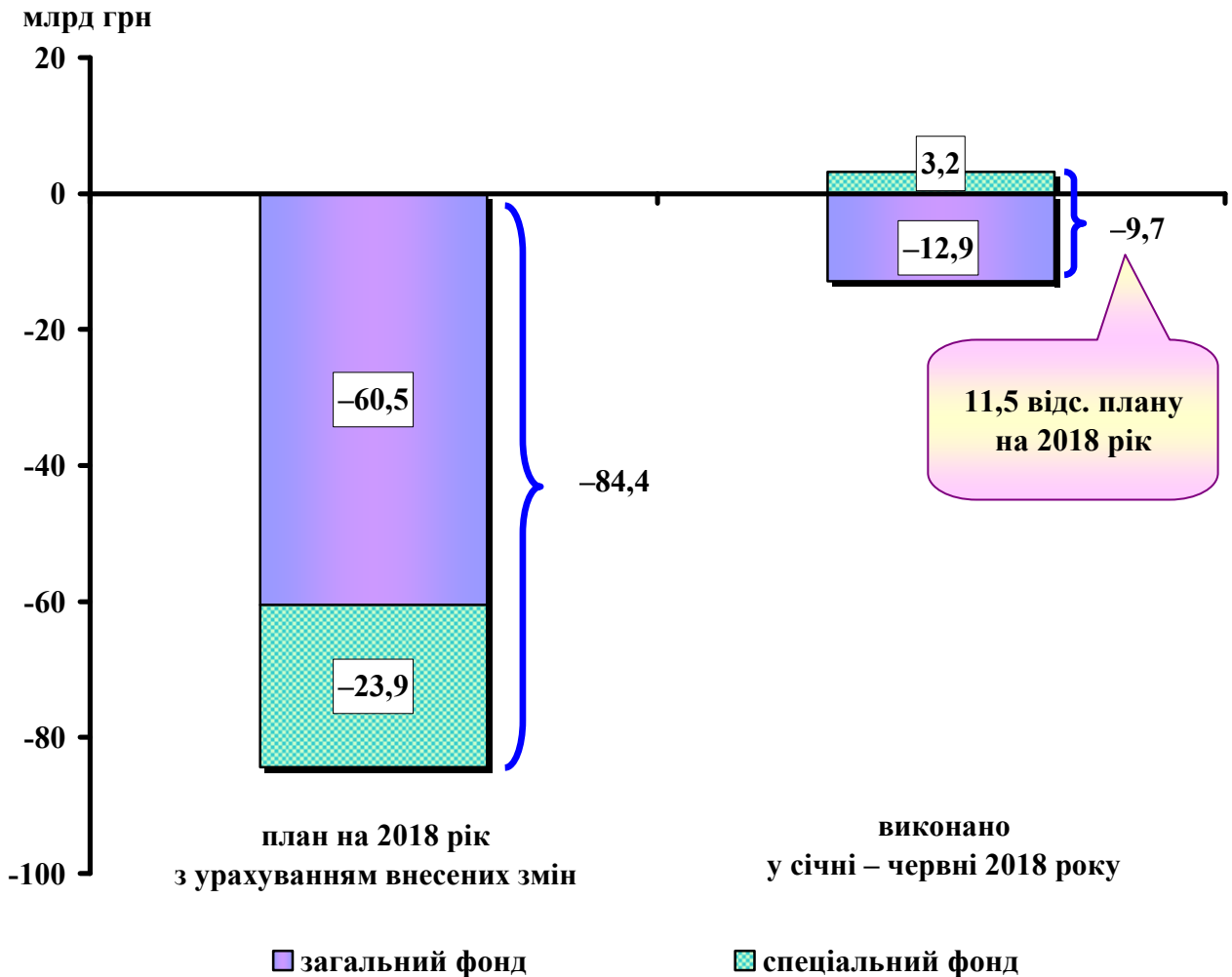
4.1. Здійснення видатків в обсягах, менших від запланованих бюджетних призначень, спричинило виконання державного бюджету в першому півріччі цього року з дефіцитом, що на 88,5 відс. менший від плану на рік.

У січні – червні 2018 року державний бюджет загалом виконано з дефіцитом у сумі 9 млрд 718,3 млн грн, у тому числі загальний фонд з дефіцитом – 12 млрд 919,6 млн грн, спеціальний фонд з профіцитом – 3 млрд 201,3 млн грн (діаграма 11).

Нижчий обсяг дефіциту загального фонду, ніж планувалося на звітний період (39 млрд 610,7 млн грн), спричинено тим, що невиконання плану видатків (41 млрд 99,3 млн грн) є більшим, ніж невиконання плану доходів (14 млрд 875,2 млн гривень). Унаслідок здійснення видатків і надання кредитів у меншому обсязі, ніж отримано доходів та коштів від

повернення кредитів, спеціальний фонд виконано з профіцитом при запланованому річному дефіциті, що повторюється з року в рік.

Діаграма 11. Дефіцит (-) / профіцит (+) державного бюджету

4.2. Фінансування державного бюджету у січні – червні 2018 року, зокрема погашення державного боргу і покриття дефіциту, здійснювалося на 75,9 відс. за рахунок боргових джерел, насамперед державних внутрішніх запозичень. При цьому не отримано більше чверті запланованих на звітний період надходжень.

Надходження для фінансування державного бюджету становили 114 млрд 444,7 млн грн, що на 27,7 відс. менше плану на звітний період. Однією із причин зазначеного стало неотримання до загального фонду державних зовнішніх запозичень.

Виконання державного бюджету в січні – червні 2018 року в частині фінансування наведено в таблиці 4.

Фінансування державного бюджету

млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2018 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ФІНАНСУВАННЯ (ряд. I – ряд. II)	84,4	9,7	11,5	39,6	-12,9	32,6
	I. Фінансування в частині надходжень, всього,	260,9	114,4	43,9	146,1	117,6	80,5
	<i>з них:</i>						
1.1.	Внутрішні запозичення	123,7	84,1	68,0	83,2	84,1	101,1
1.2.	Зовнішні запозичення	108,2	2,7	2,5	56,0	–	–
1.3.	Надходження від приватизації державного майна	21,3	0,1	0,2	4,6	0,1	1,1
	II. Фінансування в частині витрат, всього,	176,5	104,7	59,3	106,5	104,7	98,3
	<i>з них:</i>						
2.1.	Погашення внутрішнього боргу	114,0	80,9	71,0	81,4	80,9	99,4
2.2.	Погашення зовнішнього боргу	61,7	23,8	38,5	25,1	23,8	94,6

У першому півріччі цього року від державних запозичень отримано 86 млрд 851,5 млн грн, що на 41,9 відс. менше плану на звітний період і на 34,2 відс. більше, ніж у відповідному періоді 2017 року. Частину недонадходжень від державних зовнішніх запозичень до загального фонду заміщено внутрішніми запозиченнями.

На внутрішньому ринку запозичено 84 млрд 147,1 млн грн, що більше на 890,8 млн грн, або 1,1 відс., плану на звітний період і на 38 млрд 544,9 млн грн, або 84,5 відс., ніж у відповідному періоді 2017 року. При цьому у 2018 році внутрішні запозичення залучені для покриття дефіциту та рефінансування державного боргу, тоді як у січні – червні попереднього року більша частина цих запозичень (57,9 відс.) здійснювалася для капіталізації банків.

Надходження від державних зовнішніх запозичень до спеціального фонду державного бюджету для реалізації інвестиційних проектів становили 2 млрд 704,4 млн гривень. Ці надходження менші на 73,3 відс. плану на січень – червень, що спричинене системними недоліками в плануванні та використанні таких коштів.

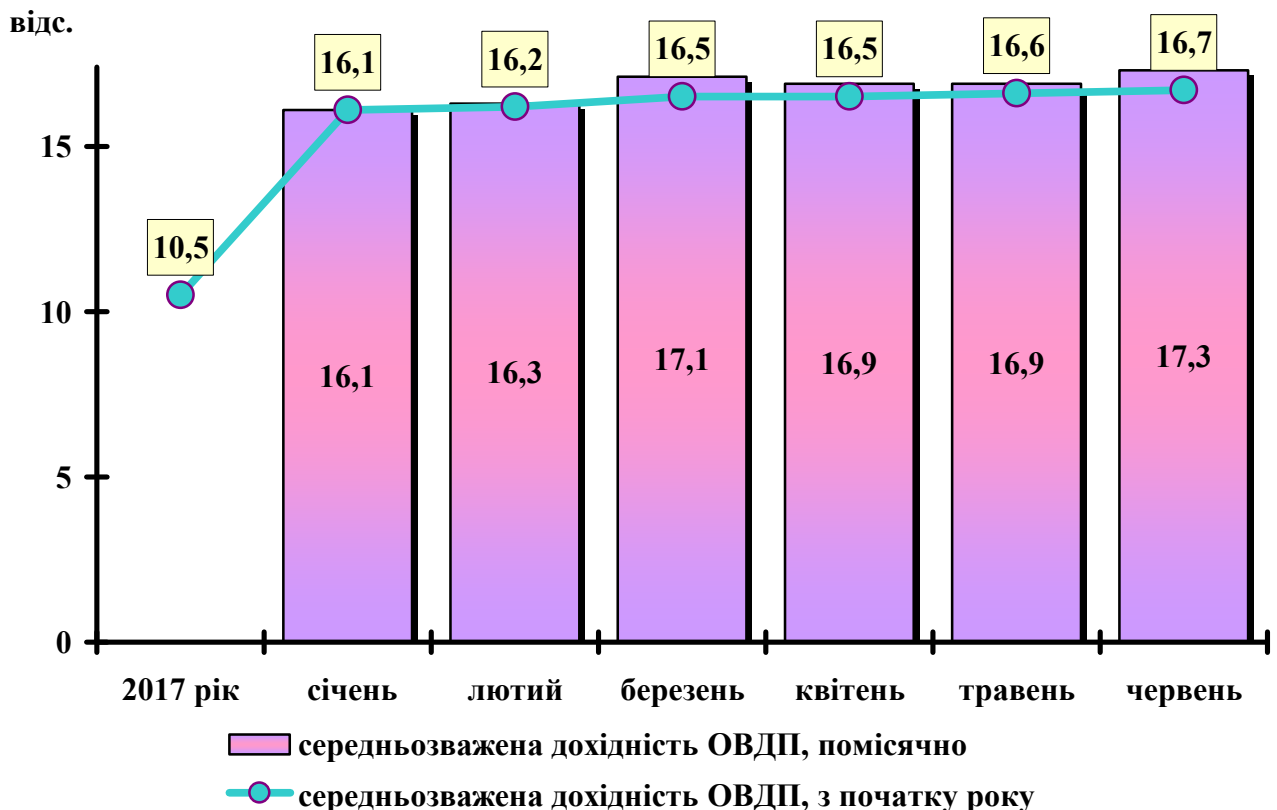
Зовнішні запозичення до загального фонду державного бюджету, заплановані на січень – червень у сумі 56 млрд 46,2 млн грн від випуску облігацій зовнішніх державних позик, не здійснювалися. Зазначене зумовлене неотриманням чергового траншу Міжнародного валютного фонду, що

ускладнило залучення коштів від інших міжнародних фінансових організацій та на міжнародних ринках капіталу на прийнятних умовах.

В умовах недоотримання надходжень від державних запозичень і приватизації державного майна, невиконання плану доходів загального фонду та підвищення Національним банком України облікової ставки, Уряд здійснював внутрішні запозичення з більшою дохідністю, ніж у 2017 році. Зазначене призведе в подальшому до посилення боргового навантаження на державний бюджет, зокрема внаслідок збільшення видатків на обслуговування державного внутрішнього боргу.

У січні – червні збільшилася, порівняно з 2017 роком, середньозважена дохідність облігацій внутрішніх державних позик, номінованих у гривні – з 10,5 до 16,7 відс., при цьому у червні – 17,3 відс. (діаграма 12). Також збільшилася дохідність облігацій, номінованих в іноземних валютах, у тому числі доларах США – з 4,8 до 5,4 відс. та євро – з 4,0 до 4,1 відсотка.

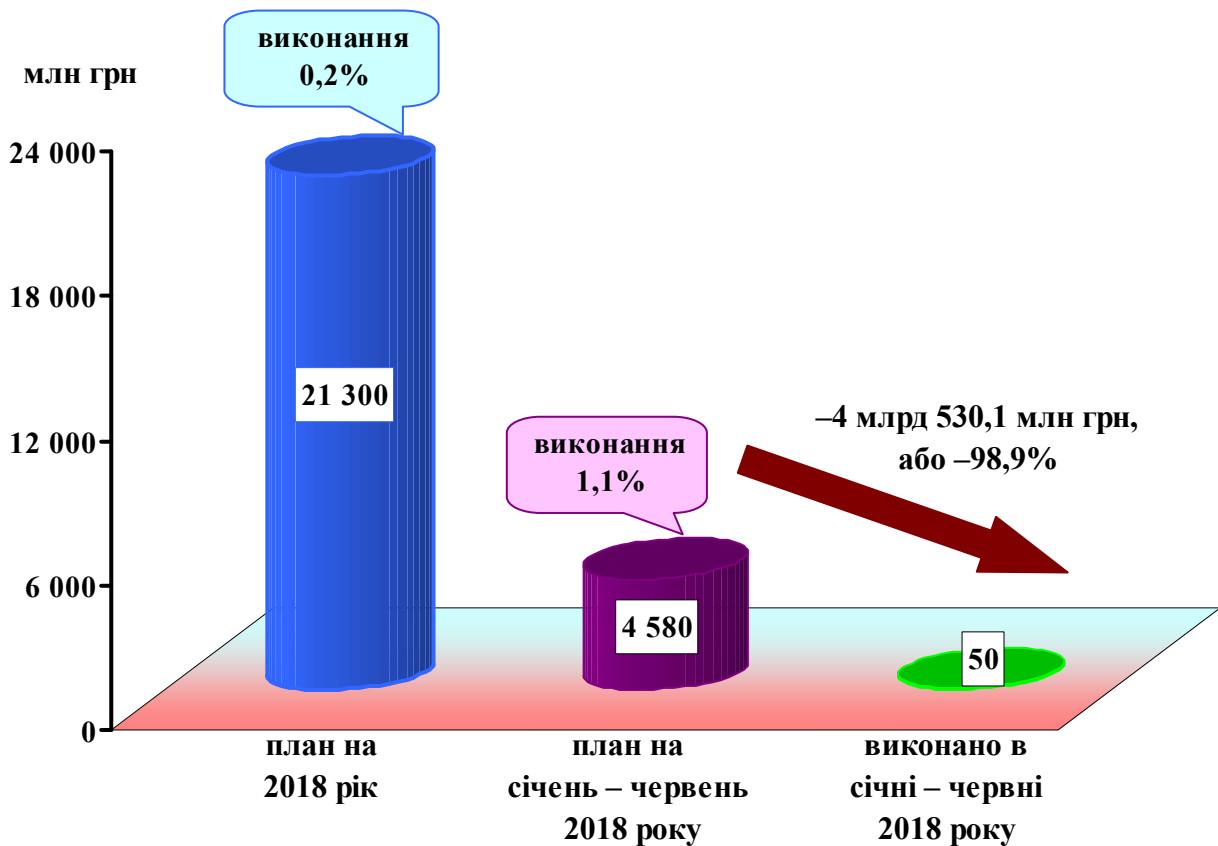
Діаграма 12. Середньозважена дохідність розміщених на первинному ринку облігацій внутрішніх державних позик, номінованих у гривні, у січні – червні 2018 року

4.3. У звітному періоді Кабінет Міністрів України і Фонд державного майна України не забезпечили виконання плану надходження коштів від приватизації державного майна, які законом про державний бюджет встановлено в сумі 21 млрд 300,0 млн гривень.

План надходження коштів від приватизації державного майна на січень – червень не виконано на 4 млрд 530,1 млн гривень. До державного бюджету надійшло коштів від приватизації державного майна в сумі 49,9 млн грн, або 1,1 відс. плану на звітний період і 0,2 відс. плану на рік (діаграма 13). Враховуючи низький рівень виконання плану звітного періоду, збільшуються ризики невиконання надходжень від приватизації державного майна за підсумками року, що призведе до розбалансування державного бюджету.

Діаграма 13. Надходження від приватизації державного майна у січні – червні 2018 року

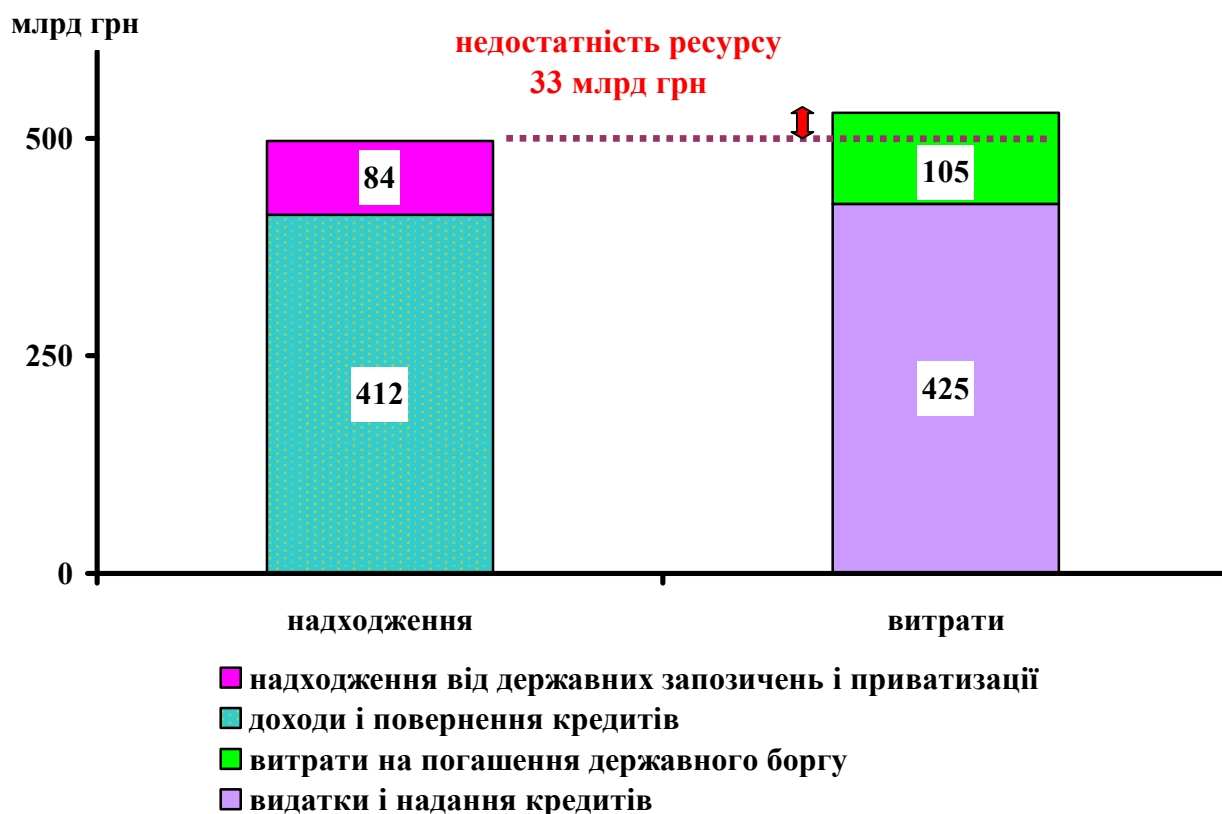

4.4. Невиконання плану надходжень від державних зовнішніх запозичень і приватизації державного майна та незначний обсяг залишку бюджетних коштів загального фонду державного бюджету на початок року призвели до незабезпечення ресурсами 6,2 відс. здійснених витрат загального фонду.

У січні – червні 2018 року витрати загального фонду державного бюджету здійснювалися в умовах невиконання плану надходжень на 74 млрд 145,5 млн грн, або 13,0 відс., і залишку бюджетних коштів станом на 01.01.2018 – 3 млрд 183,0 млн гривень. Надходження до загального фонду у сумі 496 млрд 584,6 млн грн менші від здійснених у першому півріччі витрат загального фонду у сумі 530 млрд 33,6 млн гривень. За інформацією Державної казначейської служби України, отриманою на запит

Рахункової палати, недостатність фінансових ресурсів загального фонду становила 33 млрд 22,0 млн грн (діаграма 14).

Діаграма 14. Надходження і витрати загального фонду державного бюджету у першому півріччі 2018 року

Незначний обсяг залишку бюджетних коштів загального фонду державного бюджету на початок року обмежив можливість його використання у цьому році як оборотного залишку бюджетних коштів для покриття тимчасових касових розривів, так і вільного залишку бюджетних коштів (одного із джерел фінансування державного бюджету), відповідно до частин третьої і четвертої статті 14 та пункту 4 частини першої статті 15 Бюджетного кодексу України. Зазначене спричинене тим, що з 2005 року у законах про державний бюджет, зокрема і в законі на 2018 рік, оборотний залишок бюджетних коштів встановлювався не в абсолютному обсязі, а як відносний показник – у розмірі до 2 відс. видатків загального фонду державного бюджету, що унеможлиблювало його практичне застосування.

4.5. Ревальвація гривні до іноземних валют і перевищення суми витрат на погашення боргу над сумою надходжень від запозичень спричинили зменшення у січні – червні 2018 року боргових і гарантійних зобов'язань. Водночас висока частка боргу, номінованого в іноземній валюті, в умовах девальваційних очікувань посилює ризики збільшення обсягу державного і гарантованого державою боргу та витрат на його погашення й обслуговування.

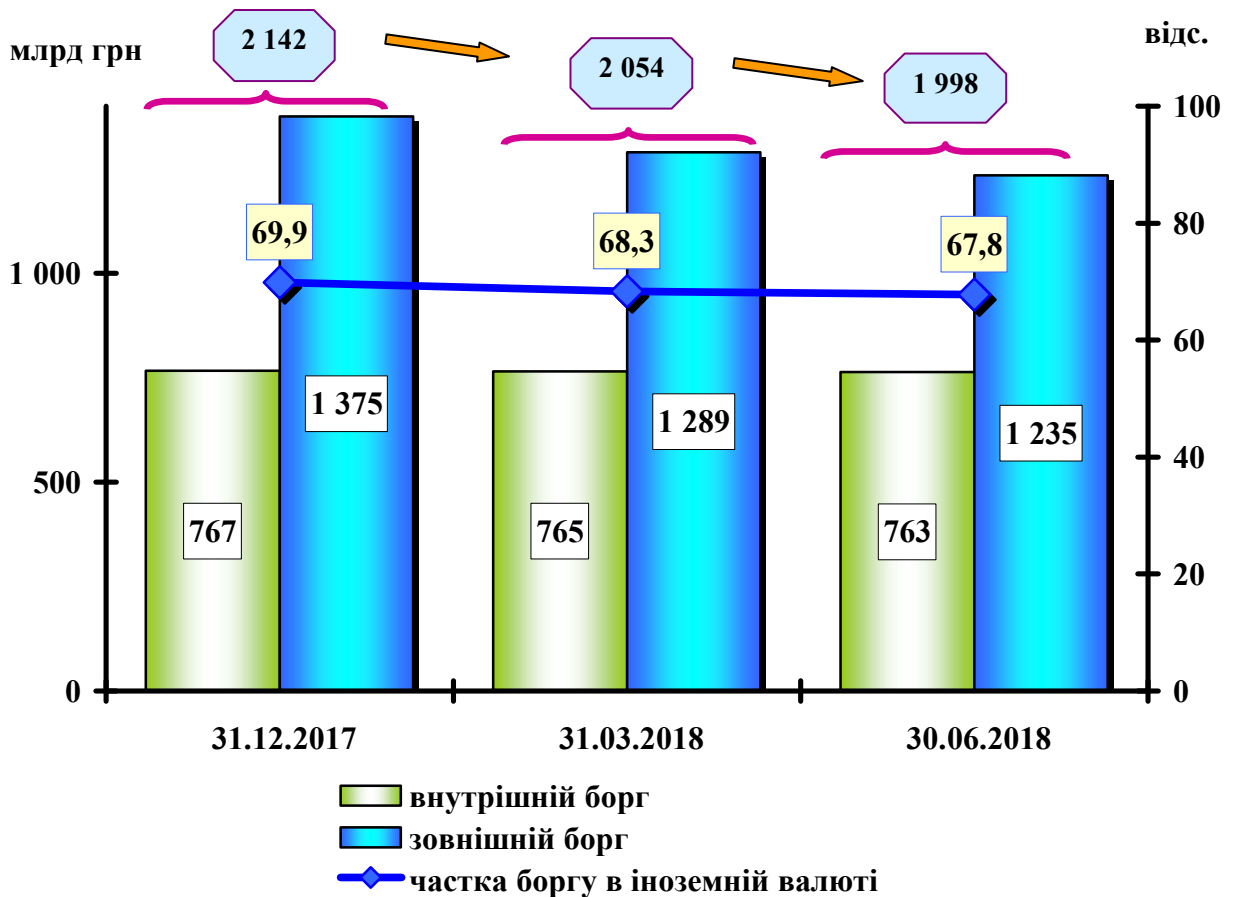
Загальний обсяг зобов'язань за державним і гарантованим державою боргом у першому півріччі зменшився на 143 млрд 647,7 млн грн, або 6,7 відсотка.

Зменшення загального обсягу державного і гарантованого державою боргу, за оцінкою Рахункової палати, спричинили:

- ревальвація гривні до іноземних валют, у яких номіновано борг, – на 103,4 млрд грн;
- перевищення витрат на погашення боргу над надходженнями від запозичень – на 40,2 млрд гривень.

Зовнішній борг зменшився на 10,2 відс., внутрішній – на 0,5 відсотка. У результаті частка боргу, номінованого в іноземній валюті, зменшилася з 69,9 відс. до 67,8 відс. (діаграма 15).

Діаграма 15. Державний і гарантований державою борг

Державний борг у січні – червні зменшився на 5,5 відс. – до 1 трлн 732 млрд 101,0 млн грн, гарантований державою борг – на 13,7 відс. – до 265 млрд 925,8 млн гривень. У звітному періоді державні гарантії надані за зовнішніми зобов'язаннями публічному акціонерному товариству „Державний експортно-імпорتنний банк України” у сумі 150,0 млн дол. США, що еквівалентно 3 млрд 913,7 млн гривень. Це становить 16,3 відс. обсягу, встановленого у статті 6 закону про державний

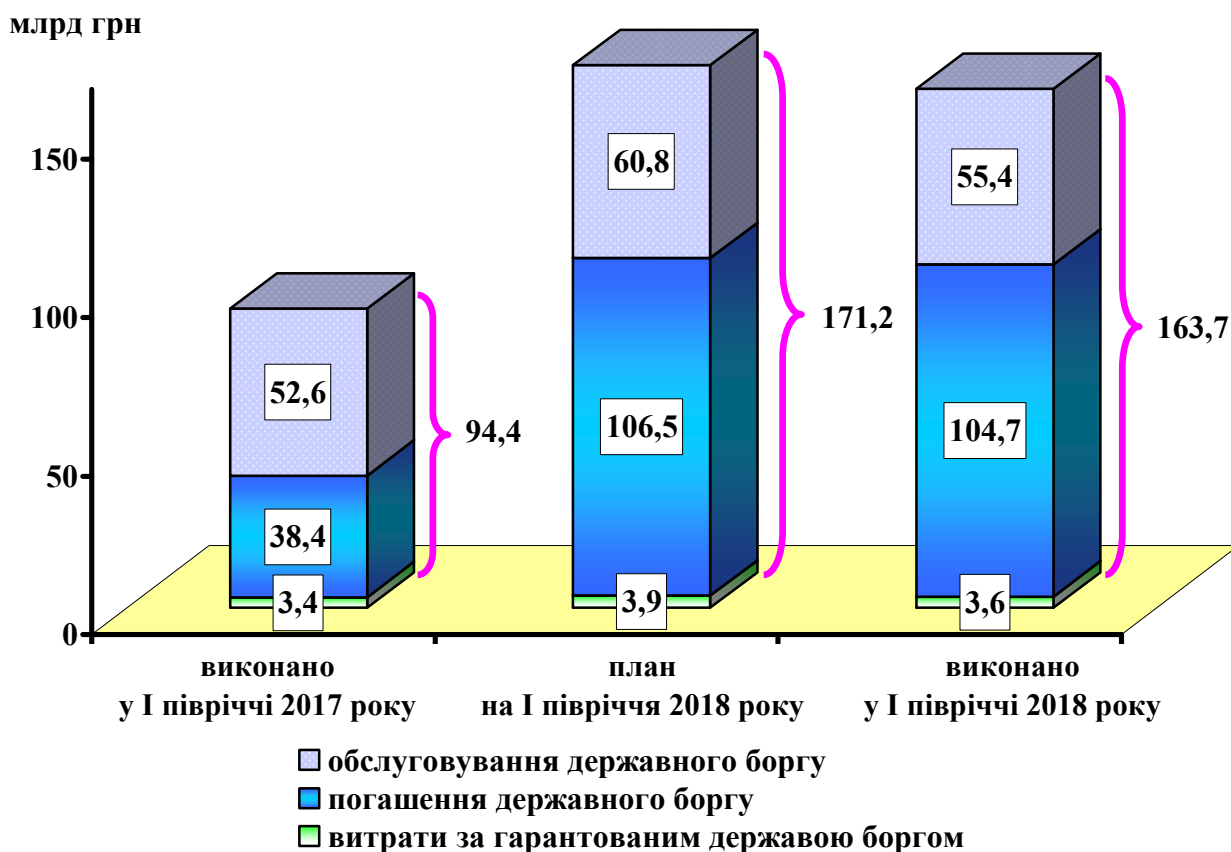
бюджет. При цьому за внутрішніми зобов'язаннями, рішення щодо надання яких прийняті Урядом ще у травні на загальну суму 1 млрд 54,5 млн грн, у звітному періоді державні гарантії не надавалися.

4.6. Більше чверті здійснених у першому півріччі 2018 року витрат державного бюджету становили виплати за державним і гарантованим державою боргом, які збільшилися на 73,4 відс. порівняно з відповідним періодом попереднього року.

У першому півріччі 2018 року на виконання боргових і гарантійних зобов'язань із державного бюджету витрачено 163 млрд 758,7 млн грн, або 95,6 відс. плану на звітний період, що зумовлене вищим на 8,7 відс., ніж передбачалося при формуванні проекту державного бюджету, середнім за січень – червень офіційним курсом гривні до долара США.

Порівняно з відповідним періодом попереднього року витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу збільшилися на 69 млрд 313,8 млн грн, або 73,4 відс. (діаграма 16). Однією із причин зазначеного стало здійснення короткострокових державних внутрішніх запозичень у 2017 році та першому кварталі цього року. У результаті частка витрат за борговими і гарантійними зобов'язаннями у витратах державного бюджету збільшилася з 21,8 до 28,9 відсотка.

Діаграма 16. Витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу

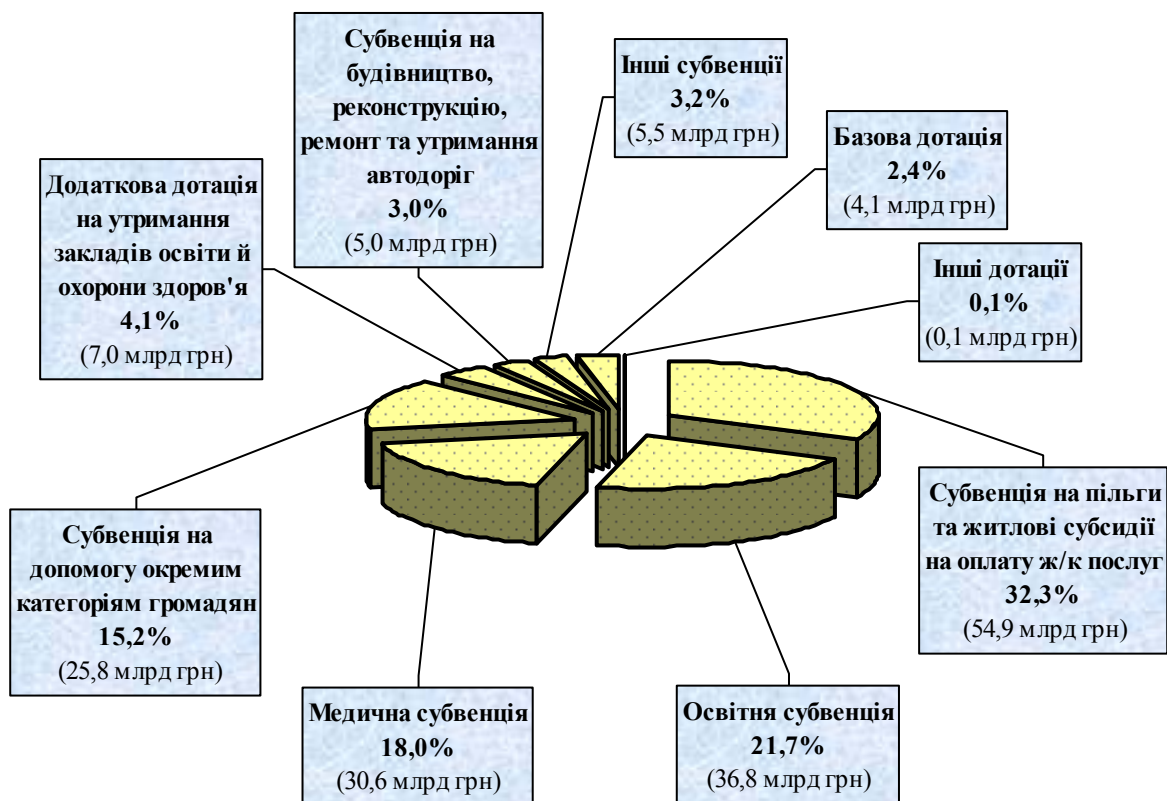
На погашення й обслуговування державного боргу у січні – червні сплачено 160 млрд 120,2 млн грн, що становило 35,7 відс. доходів державного бюджету (у відповідному періоді 2017 року – 23,0 відсотка).

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

5.1. У січні – червні частка видатків на трансферти місцевим бюджетам у загальному обсязі видатків державного бюджету зменшилася, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 0,4 відс. пункту і становила 37,0 відсотка. Більшу частину обсягу трансфертів спрямовано на забезпечення виконання державних програм з надання пільг і житлових субсидій населенню та різних видів допомоги окремим категоріям громадян – 48,5 відс. загального обсягу, поточні видатки закладів освіти й охорони здоров'я – 44,3 відс., соціально-економічний розвиток регіонів – 4,7 відсотка.

Загалом з державного бюджету надано трансфертів місцевим бюджетам у сумі 169 млрд 807,6 млн грн, або 95,3 відс. плану на січень – червень, у тому числі субвенцій у сумі 158 млрд 562,1 млн грн, або 95,0 відс. плану, дотацій – 11 млрд 245,5 млн грн, або 100,0 відс. плану (діаграма 17).

Діаграма 17. Структура наданих з державного бюджету трансфертів місцевим бюджетам у січні – червні 2018 року

Загальний обсяг наданих з державного бюджету трансфертів місцевим бюджетам, порівняно з січнем – червнем 2017 року, збільшився на 24,1 відс., при цьому загальний обсяг субвенцій – на 25,5 відс., дотацій – на 7,8 відсотка. У результаті частка трансфертів з державного бюджету в доходах місцевих бюджетів збільшилася на 1,4 відс. пункту – до 58,2 відс., при цьому частка субвенцій (мають цільове призначення) – зросла на 1,9 відс. пункту – до 54,3 відс., дотацій – зменшилася на 0,5 відс. пункту – до 3,9 відсотка. Зазначене збільшило залежність місцевих бюджетів від отримання трансфертів з державного бюджету, насамперед тих, які мають цільове призначення.

Із двадцяти п'яти регіонів тільки у двох частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів становила менше 50 відс. (м. Київ – 31,0 відс. і Дніпропетровська область – 49,0 відс.), у шести – від 50 до 60 відс., у дванадцяти – від 60 до 70 відс. та у п'яти – понад 70 відс. (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Тернопільська і Чернівецька області).

5.1.1. У січні – червні видатки державного бюджету на субвенції на здійснення державних програм соціального захисту окремих категорій громадян збільшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 23,7 відсотка.

На виконання фактичних зобов'язань місцевих бюджетів з надання пільг, субсидій та різних видів допомоги з державного бюджету перераховано чотири субвенції на суму 82 млрд 411,7 млн грн, або 96,4 відс. плану на січень – червень.

Перерахування субвенцій у менших від запланованих обсягів зумовлено насамперед тим, що згідно з Порядком фінансування видатків місцевих бюджетів на здійснення заходів з виконання державних програм соціального захисту населення за рахунок субвенцій з державного бюджету, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2002 № 256, органи Державної казначейської служби України перераховують суми субвенцій відповідно до помісячного розпису асигнувань державного бюджету, але в межах фактичних зобов'язань місцевих бюджетів щодо надання пільг, житлових субсидій і допомоги окремим категоріям громадян.

Для надання пільг і житлових субсидій населенню перераховано дві субвенції у загальній сумі 56 млрд 207,9 млн грн, що на 39,7 відс. більше, ніж у січні – червні попереднього року.

Зокрема, перераховано субвенцію для надання пільг і житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг в сумі 54 млрд 850,2 млн грн, або 99,7 відс. плану звітного періоду та 77,3 відс. плану на рік. Обсяг цієї субвенції, порівняно з січнем – червнем попереднього року, збільшився на 40,4 відс., що зумовлено погашенням заборгованості за фактично нараховані пільги і житлові субсидії населенню, яка утворилася станом на 01.01.2018. З початку року заборгованість за наданими пільгами та житловими субсидіями населенню на оплату житлово-комунальних послуг зменшилася на 18 млрд 324,9 млн грн і

на 01.07.2018 становила 8 млрд 318,6 млн грн, з якої прострочена – 60,0 відсотка. Зазначене збільшує наявні ризики незабезпечення до кінця року таких виплат населенню в повному обсязі.

Крім того, проведеним Рахунковою палатою аудитом ефективності використання коштів цієї субвенції встановлено, що порядок надання субсидій є недосконалим, зберігає та поглиблює залежність громадян від держави, не стимулює економне витрачання енергетичних і водних ресурсів та призводить до значного навантаження на державний бюджет. Вибірковий моніторинг у семи регіонах показав, що за рівних умов щодо доходів і площі житла домогосподарства, яким призначено субсидію на теплопостачання за відсутності приладів обліку тепла, одержують субсидії більше, ніж ті домогосподарства, житлові будівлі яких такими приладами обладнані. При цьому показник економії коштів у разі встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії становить до 30,0 відсотка. Встановлення відповідних будинкових приладів обліку (зокрема теплової енергії, водопостачання) дасть можливість заощадити значні обсяги субвенції державного бюджету, необхідні для надання відповідним категоріям громадян пільг і житлових субсидій.

На виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям, тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, допомоги по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, компенсаційної виплати непрацюючій працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, а також за особою, яка досягла 80-річного віку, перераховано субвенцію у сумі 25 млрд 821,8 млн грн, що на 0,8 відс. менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Проведеним Рахунковою палатою аудитом ефективності використання коштів цієї субвенції, спрямованих на виплату тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, встановлено, що розмір допомоги є замалим і не сприяє повноцінному утриманню дитини. Середній розмір допомоги на місяць, який у січні – березні цього року становив 900,0 грн (30 грн на день), унеможливує забезпечення дитини віком до 6 років навіть основними необхідними продуктами харчування (без урахування вартості набору непродовольчих товарів, предметів гардероба, набору послуг, у тому числі житлово-комунальних, включених до прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку).

5.1.2. Видатки державного бюджету на трансферти місцевим бюджетам, що спрямовуються на освіту й охорону здоров'я, в звітному періоді збільшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 15,2 відс., що здебільшого зумовлено підвищенням з 01.01.2018 заробітної плати педагогічним працівникам.

У звітному періоді з державного бюджету перераховано місцевим бюджетам на освіту й охорону здоров'я десять субвенцій і додаткову дотацію в загальній сумі 76 млрд 544,1 млн грн, або 97,5 відс. плану на січень – червень, зокрема:

- освітню субвенцію – 36 млрд 812,0 млн грн, або 100,0 відс. плану на січень – червень, що на 18,1 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року;

- медичну субвенцію – 30 млрд 588,1 млн грн, або 98,5 відс. плану на січень – червень, що на 12,6 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року;

- додаткову дотацію на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти й охорони здоров'я – 7 млрд 12,5 млн грн, або 100,0 відс. плану на січень – червень, що на 5,9 відс. менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

За інформацією Державної казначейської служби України, наданою Рахунковій палаті, перерахування медичної субвенції у менших від запланованих на січень – червень обсягів зумовлено наявністю нерозподілених видатків у сумі 280,5 млн грн для місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, а також нерозподіленого резерву в сумі 165,6 млн гривень.

Відповідно до вимог частини третьої статті 103² Бюджетного кодексу України у складі освітньої субвенції передбачається резерв коштів, обсяг якого не може перевищувати 1 відс. загального обсягу субвенції. Кабінет Міністрів України здійснює розподіл резерву освітньої субвенції та може визначати напрями використання таких коштів. Проведеним Рахунковою палатою аудитом ефективності використання у Кіровоградській та Чернівецькій областях додаткового обсягу освітньої субвенції встановлено, що в умовах обмеженості бюджетних коштів на покращення матеріально-технічної бази навчальних закладів, станом на 01.05.2018 у цих регіонах загалом не використано 62,6 млн грн додаткового обсягу освітньої субвенції, отриманого з державного бюджету згідно з рішеннями Кабінету Міністрів України у 2015 – 2017 роках. Зокрема, при недостатній забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів Чернівецької області шкільними автобусами для безоплатного підвезення дітей, на 01.05.2018 не використано 6,8 млн грн додаткового обсягу освітньої субвенції, отриманого обласним бюджетом на зазначену мету у 2015 – 2016 роках.

5.1.3. У січні – червні не розпочато надання місцевим бюджетам п'яти субвенцій у сумі 2 млрд 435,8 млн грн, що зумовлено зволіканням Кабінетом Міністрів України з прийняттям рішень щодо їх розподілу.

Зокрема, оскільки Кабінет Міністрів України 13.06.2018 розпорядженням № 423-р затвердив розподіл субвенції на здійснення заходів щодо

соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами за об'єктами (заходами) у сумі 2 млрд 114,3 млн грн, який погоджено Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 20.06.2018, місцеві бюджети не отримали субвенцію в сумі 1 млрд 646,2 млн грн, передбачену в помісячному розписі державного бюджету на квітень – червень.

Постановою від 20.06.2018 № 517 Кабінет Міністрів України затвердив розподіл субвенції на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості у сумі 1,0 млрд грн, який погоджено Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 11.07.2018, відповідно, місцеві бюджети не отримали субвенцію в сумі 625,0 млн грн, передбачену в помісячному розписі державного бюджету на квітень – червень.

Розпорядженням від 13.06.2018 № 404-р Кабінет Міністрів України затвердив розподіл субвенції на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих учасників бойових дій на території інших держав, визначених в абзаці першому пункту 1 статті 10 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, для осіб з інвалідністю I – II групи з числа учасників бойових дій на території інших держав, які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаних з перебуванням у цих державах, визначених у пункті 7 частини другої статті 7 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, та які потребують поліпшення житлових умов, у сумі 200,0 млн грн, який погоджено Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету 20.06.2018, тому місцеві бюджети не отримали субвенцію в сумі 133,3 млн грн, передбачену в помісячному розписі державного бюджету на червень.

Розпорядженням від 04.07.2018 № 450-р Кабінет Міністрів України затвердив розподіл субвенції на будівництво/реконструкцію палаців спорту, тому місцеві бюджети не отримали субвенцію в сумі 20,0 млн грн, передбачену в помісячному розписі державного бюджету на червень.

Крім того, Кабінет Міністрів України станом на 01.07.2018 не затвердив порядок і умови надання з державного бюджету нової субвенції на подовження третьої лінії метрополітену в м. Харкові. Зазначене не відповідає вимогам частини другої статті 97 Бюджетного кодексу України, відповідно до яких порядок і умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, яка вперше визначена у законі про державний бюджет, затверджуються Кабінетом Міністрів України не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності. При цьому надання цієї субвенції у січні – червні не планувалося.

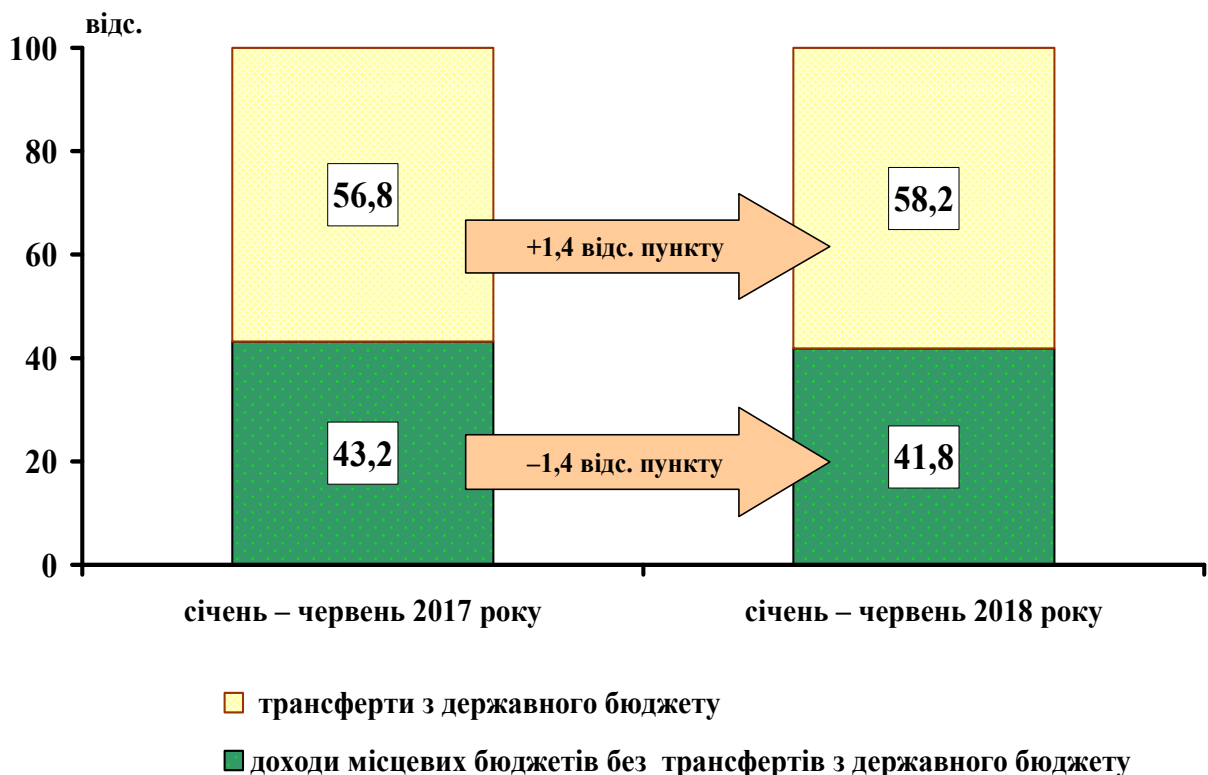
5.2. У січні – червні 2018 року з місцевих бюджетів до державного бюджету перераховано трансферти в сумі 3 млрд 760,4 млн грн, або 57,9 відс. плану на рік, що більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, на 18,7 відсотка.

Для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій у звітному періоді до загального фонду державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано реверсну дотацію у сумі 2 млрд 701,6 млн грн, або 99,9 відс. плану на січень – червень.

Із місцевих бюджетів до спеціального фонду державного бюджету перераховано субвенцію на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів у сумі 1 млрд 58,8 млн грн, або 97,3 відс. плану на рік. Ця субвенція спрямована розпорядникам бюджетних коштів державного бюджету, зокрема Донецькій і Луганській обласним державним адміністраціям на здійснення виконавчої влади – 15,0 і 7,9 відс. загального обсягу відповідно, Національній поліції України на забезпечення діяльності підрозділів, установ і закладів – 14,3 відс., Державному агентству водних ресурсів України на експлуатацію державного водогосподарського комплексу й управління водними ресурсами – 9,7 відс., Державній службі України з надзвичайних ситуацій на забезпечення діяльності сил цивільного захисту – 8,1 відсотка.

5.3. Доходи місцевих бюджетів у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 50 млрд 938,5 млн грн, або 21,1 відс., – до 291 млрд 961,0 млн грн, переважно за рахунок наданих з державного бюджету трансфертів. При цьому частка доходів місцевих бюджетів без трансфертів у загальному обсязі доходів зменшилася (діаграма 18).

Діаграма 18. Структура доходів місцевих бюджетів

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів з державного бюджету, порівняно з січнем – червнем 2017 року, збільшилися на 17 млрд 923,2 млн грн, або 17,2 відсотка.

Найбільше зросли:

- податок на доходи фізичних осіб – на 13 млрд 261,3 млн грн, або 26,5 відс., здебільшого за рахунок зростання середньої заробітної плати на 26,2 відс.;

- єдиний податок – на 2 млрд 896,8 млн грн, або 28,1 відс., що зумовлено збільшенням ставок цього податку для платників окремих груп і зарахуванням до місцевих бюджетів 14 відс. єдиного податку, що сплачується платниками четвертої групи, який у 2017 році спрямовувався до спеціального фонду державного бюджету;

- власні надходження бюджетних установ – на 2 млрд 35,7 млн грн, або 27,6 відс.;

- податок на прибуток підприємств – на 1 млрд 727,9 млн грн, або 54,5 відсотка.

Відповідно до Закону України від 20.12.2016 № 1793 „Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату”, з 1 січня 2018 року до місцевих бюджетів зараховується 5 відс. рентної плати за місцем видобутку відповідних природних ресурсів. У січні – червні до місцевих бюджетів надійшло цієї рентної плати в сумі 833,8 млн грн, з яких 76,4 відс. – надходження рентної плати за користування надрами для видобування природного газу.

Водночас у січні – червні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилися надходження:

- 50,0 відс. перевиконання загального обсягу щомісячних показників надходжень митних платежів, які перераховуються з державного бюджету в рамках експерименту на реалізацію заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування, на 4 млрд 52,1 млн грн, або 68,5 відс.;

- екологічного податку на 506,0 млн грн, або 31,0 відс., що спричинено зниженням з 01.01.2018 частки зарахування до місцевих бюджетів з 80 до 55 відсотків.

5.4. Видатки місцевих бюджетів у січні – червні 2018 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшилися на 53 млрд 841,6 млн грн, або 24,7 відс., – до 271 млрд 619,5 млн гривень. Частка видатків місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету зменшилася на 0,3 відс. пункту – до 48,1 відсотка.

У січні – червні найбільше зросли видатки на:

- соціальний захист і соціальне забезпечення – на 17 млрд 737,6 млн грн, або 24,3 відс., що спричинено збільшенням видатків на субсидії населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг;
- освіту – на 15 млрд 502,5 млн грн, або 22,9 відс., які здебільшого спрямовувалися на загальноосвітні навчальні заклади;
- економічну діяльність – на 6 млрд 737,0 млн грн, або 50,3 відс., в основному на утримання та розвиток автомобільних доріг;
- охорону здоров'я – на 6 млрд 674,7 млн грн, або 18,6 відс., що спричинено збільшенням видатків на утримання лікарень загального профілю, центрів первинної медичної допомоги.

Поточні видатки становили 91,6 відс. загального обсягу, капітальні – 8,4 відсотка. На захищені видатки спрямовано 81,5 відс. загального обсягу. Для забезпечення проведення захищених видатків місцевих бюджетів з єдиного казначейського рахунка на покриття тимчасових касових розривів надано позик у сумі 1 млрд 202,5 млн грн, що у 2,1 раза більше, ніж у відповідному періоді попереднього року. На 1 липня 2018 року заборгованість за наданими з початку року позиками становила 195,4 млн гривень.

Кредиторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів місцевих бюджетів з початку року зменшилася на 48,8 відс. – до 15 млрд 659,5 млн грн, з неї прострочена – 37,3 відсотка. Заборгованість з надання пільг, субсидій, допомоги й інших виплат населенню становить 9 млрд 614,8 млн грн, з якої 56,1 відс. – прострочена.

Дебіторська заборгованість розпорядників і одержувачів коштів місцевих бюджетів збільшилася в 2,0 раза – до 6 млрд 668,0 млн грн, з неї прострочена – 6,5 відсотка.

З початку року місцевий борг збільшився на 4,6 відс., – до 13 млрд 331,6 млн гривень. При цьому внутрішній борг місцевих бюджетів збільшився на 7,6 відс., – до 10 млрд 506,6 млн грн, з них 8 млрд 976,1 млн грн – за середньостроковими позиками, які надавалися місцевим бюджетам упродовж 2009 – 2014 років з єдиного казначейського рахунка. Зовнішній борг місцевих бюджетів зменшився на 5,3 відс. – до 2 млрд 825,0 млн гривень.

* * *

ПІДСУМОВУЮЧИ ВИСНОВКИ, РАХУНКОВА ПАЛАТА ВІДЗНАЧАЄ:

1. За умов зростання економіки на 3,4 відс., що перевищує прогнозоване на рік, план доходів загального фонду у першому півріччі цього року не виконано на 14,9 млрд грн, або 3,5 відсотка.

2. Доходи державного бюджету у першому півріччі 2018 року становили 449,0 млрд грн, або 48,3 відс. плану на рік, і, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли на 13,7 відсотка.

Враховуючи невиконання планового показника доходів загального фонду на звітний період, а також те, що у 2018 році надходження до бюджету коштів від Національного банку України становитимуть меншу суму, ніж визначено у законі про державний бюджет, ризик невиконання доходів державного бюджету у 2018 році зростає.

3. Видатки державного бюджету в січні – червні 2018 року становили 458,9 млрд грн, або 45,6 відс. плану на рік. План видатків загального фонду не виконаний на 41,1 млрд гривень.

Невирішеність системних проблем в організації проведення видатків збільшує ризики невиконання у 2018 році значної кількості бюджетних програм, зокрема:

- незатвердження порядків використання коштів державного бюджету за бюджетними програмами;
- незатвердження або несвоєчасне затвердження паспортів бюджетних програм;
- недоліки при організації проведення закупівель;
- неповне спрямування залишків коштів на здійснення видатків спеціального фонду.

4. Фінансування державного бюджету в частині надходжень забезпечено за рахунок, насамперед, державних внутрішніх запозичень. При цьому план на січень – червень не виконано на 43,8 млрд грн, або 27,7 відс., унаслідок нездійснення запланованого розміщення облігацій зовнішньої державної позики, низького рівня вибірки коштів за позиками для реалізації інвестиційних проектів і надходжень від приватизації державного майна.

Більша частина цих надходжень мала надійти до загального фонду державного бюджету. Як наслідок, невиконання плану доходів і незначний обсяг залишку бюджетних коштів на початок року призвели до незабезпечення ресурсами 6,2 відс. здійснених витрат загального фонду державного бюджету.

5. Зменшення обсягу боргових і гарантійних зобов'язань держави в першому півріччі 2018 року на 6,7 відс. – до 1 трлн 998,0 млрд грн –

зумовлене насамперед ревальвацією гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг.

6. Витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу збільшилися, порівняно з відповідним періодом 2017 року, на 73,4 відс. – до 163,8 млрд грн і становили 28,9 відс. витрат державного бюджету.

У січні – червні цього року, порівняно з 2017 роком, збільшилася середньозважена дохідність облігацій внутрішніх державних позик. Ризики подальшого збільшення дохідності облігацій внутрішніх державних позик посилюються необхідністю заміщення запланованих недонадходжень до загального фонду запозиченнями на внутрішньому ринку, що призведе до зростання боргового навантаження на державний бюджет.

7. Надані з державного бюджету трансферти місцевим бюджетам становили 37,0 відс. загального обсягу видатків державного бюджету і спрямовані здебільшого на надання пільг, житлових субсидій населенню та допомоги окремим категоріям громадян, оплату праці вчителів, медичних працівників та інші поточні видатки закладів освіти й охорони здоров'я.

Частка трансфертів з державного бюджету в доходах місцевих бюджетів збільшилася на 1,4 відс. пункту – до 58,2 відс., при цьому частка субвенцій (мають цільове призначення) зросла до 54,3 відс., дотацій – зменшилася до 3,9 відсотка. Зазначене збільшило залежність місцевих бюджетів від отримання трансфертів з державного бюджету, насамперед тих, які мають цільове призначення.

ПРОПОЗИЦІЇ

Для усунення виявлених відхилень і порушень при виконанні Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік” Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати:

1) Кабінетові Міністрів України:

- доручити Міністерству соціальної політики України проаналізувати причини зростання заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах державної і комунальної форми власності та внести пропозиції про посилення контролю за додержанням керівниками таких підприємств вимог законодавства про працю щодо своєчасної виплати заробітної плати;

- затвердити і погодити з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету обсяги та порядок спрямування нерозподіленого залишку коштів, джерелом формування яких у 2017 році були надходження конфіскованих коштів та коштів, отриманих від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення,

що зберігається на рахунках спеціального фонду державного бюджету, як це передбачено у статті 34 Закону України „Про Державний бюджет України на 2018 рік”;

- забезпечити затвердження головними розпорядниками бюджетних коштів та Міністерством фінансів України паспортів бюджетних програм, які не затвержені на 1 липня 2018 року, для проведення відповідних видатків;

- забезпечити зменшення головними розпорядниками бюджетних коштів обсягів кредиторської заборгованості розпорядників і одержувачів коштів державного бюджету за видатками;

- забезпечити на кінець року рівень оборотного залишку бюджетних коштів загального фонду державного бюджету в обсязі, достатньому для покриття тимчасових касових розривів у наступному бюджетному періоді;

- передбачити у проекті закону про державний бюджет на 2019 рік оборотний залишок бюджетних коштів в абсолютній величині для забезпечення контролю за його збереженням на кінець року;

- затвердити порядок і умови надання субвенції на подовження третьої лінії метрополітену в м. Харкові, а також розподіли окремих субвенцій, які не затвержені, для проведення запланованих видатків;

- вжити заходів щодо погашення простроченої заборгованості за надані пільги та житлові субсидії населенню на оплату житлово-комунальних послуг, яка обліковується на 01.07.2018 у Державній казначейській службі України;

2) Міністерству фінансів України:

- забезпечити бюджетне відшкодування податку на додану вартість за заявами з Тимчасового реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування, поданих до 1 лютого 2016 року, за якими станом на 1 січня 2017 року суми податку на додану вартість не відшкодовані з бюджету.